Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 12. MAREC 1982 | ŠTEV. 10 (2061)

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKIH ŽENA V CELOVCU:

Velik je delež žena

v narodnem delu in v boju za mir in enakopravnost

Tudi letos so se koroške slovenske žene za mednarodni praznik žena 8. marca zbrale na občnem zboru svoje organizacije, da po eni strani demonstrirajo svojo pripadnost velikemu, ves svet obsegajočemu gibanju demokratičnih sil, ki se borijo za mir, za prijateljstvo med narodi in za enakopravnost vseh ljudi; po drugi strani pa izpričajo svojo angažiranost kot pripadnice slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ki se mora še vedno boriti za uresničitev svojih narodnostnih pravic. Tako je bil 8. marec dan praznovanja in obenem dan boja.

Občnemu zboru Zveze slovenskih žena, ki je zasedal v celovški Delavski zbornici, je izrekel pozdrave tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki je zbranim ženskam čestital k njihovemu dnevu. Menil je, da danes že lahko ugotavljamo, da je ženska v glavnem priznana in spoštovana kot enakopravna z moškim ter se enakovredno vključuje v aktivnost na vseh področjih družbenega življenja. Še posebej je poudaril vlogo in zasluge žensk na področju vzgoje in otroškega varstva, pri čemer je opozoril na konkretne uspehe, kot se kažejo v obliki otroških vrtcev. V pogledu na občni zbor ZSO, ki je predviden še to leto, je ženske pozval, naj se še bolj aktivno vključijo v vsestranske dejavnosti ter se potrudijo, da bodo enakopravno zastopane v vseh forumih naših organizacij. Končno pa je omenil tudi današnje razmere v svetu, ko se nevarno stopnjujejo napetosti, ko oboroževalna tekma zavzema vedno bolj pošastne oblike in ko zlasti grozi strašna nevarnost atomske vojne. V teh okoliščinah je potrebno, da se vse miroljubne in demokratične sile v svetu odločno postavijo v obrambo miru in enakopravnosti med narodi in ljudmi, pri čemer je še posebno važna zavzetost žensk.

Čestitke zbranim ženam je izrekel tudi konzul Alfonz Naberžnik, ki je pri tem omenil znani ljudski pregovor, da žena podpira tri vogale hiše. Zastopnica Zveze demokratičnih žena Marija Kranzl je spomnila na tradicije ženskega gibanja pred in med drugo svetovno vojno ter naglasila, da prav Zveza slovenskih žena sodi med tiste organizacije, ki so tem tradicijam ostale zveste tudi v povojni dobi. V tem smislu je pozvala k solidarnosti z vsemi tistimi silami, ki se danes borijo proti vojni nevarnosti – za ohranitev miru. Predstavnica ženske organizacije v Kranju Zlata Kumer pa je opozorila na dolgoletno tesno sodelovanje med ženskimi organizacijami v Sloveniji ter Zvezo slovenskih žena na Koroškem in kot viden izraz teh stikov izročila spominsko darilo.

O nalogah in delu naše ženske organizacije je spregovorila predsednica Milena Gröblacher, ki je najprej poudarila aktivno vključevanje slovenskih žena na Koroškem v široko mednarodno gibanje vseh tistih sil, ki so jim mir, demokracija in napredek srčna zadeva. Omenila je letošnjo 40-letnico pregnanstva koroških Slovencev in vključitve v oboroženi protifašistični boj ter obširno prikazala dejavnosti, ki jih razvijajo naše ženske na raznih področjih narodnega življenja in družbenega dogajanja.

Nadaljnje poročilo o poteku občnega zbora Zveze slovenskih žena, ki mu je po delovnem delu sledilo prijetno družabno srečanje, objavljamo na drugem mestu.

ŠE ENKRAT:

Značilne povezave

Šele pred nekaj tedni smo v našem listu poročali o značilnih povezavah med nemškonacionalnimi organizacijami na Koroškem ter desnoekstremističnimi združenji. Pri tem smo ugotovili, da se ob odkritju teh povezav marsikaj vidi s pravim obrazom, kar se je prej skrivalo za krinko neke posebne „domovinskosti". Nadaljnje podrobnosti o teh povezavah pa so postale znane ob koncu minulega tedna, ko je zborovala koroška podružnica Burgerjeve NDP.

Ne boma pisali o tem, kaj so na zborovanju govorili in kako so med seboj tekmovali, kdo se bo izkazal bolj „pristno nemškega" — te njihove izjave so že dobro znane in se o njih ne izplača zgubljati besed. Toliko bolj zanimive pa so okolnosti, ki kažejo, iz kakšnih krogov se rekrutirajo pristaši organizacije, ki jo splošno uvrščajo na skrajno desnico političnega spektra v Avstriji; in še zlasti, iz kakšnega rezervoarja črpa ta organizacija na Koroškem svoj vodilni kader.

Kot „prvi deželni govornik" (to je menda predsednik) koroške NDP je nastopil ing. Franz Stourac, stari znanec iz tako imenovanih „domovinskih" organizacij, saj je bil dolga leta na vodilnem podpredsedniškem položaju tako pri brambovcih kakor pri Heimatdienstu, v katerem je poleg tega imel še funkcijo deželnega organizacijskega referenta. Za svojega tajnika si je izbral Friedricha Pegrina, prav tako znanega „pristnega Koroška", ki je svoječasno odgovarjal za vsebino KHD-jevskega glasila Ruf der Heimat. In kot tretji v tej zvezi je postal neki Überfellner, svoječasno kakor Pegrin zadolžen za glasilo Heimatdiensta, sicer pa funkcionar FPÖ, katere se je vendar naveličal (ker mu je bila premalo nemškonacionalna) in je presedlal k Burgerjevi NDP.

Že teh nekaj drobcev meče značilno luč na ljudi in kroge na Koroškem, ki se tako radi trkajo na svoja „domovini zvesta" prsa, pa se potem silno razburjajo, če kdo odkriva njihove duhovne sorodstvene vezi.

„Koroški dan" v Ljubljani

„Koroški dan" ob koncu minulega tedna v Cankarjevem domu v Ljubljani je bil v prvi vrsti namenjen predstavitvi kulturne dejavnosti — obširno poročilo o tej manifestaciji objavljamo na 3. strani. Vendar pa je bila ob tej priložnosti prikazana tudi celotna problematika slovenske manjšine na Koroškem, na zgodovinskem prostoru demokratične oblike predaje oblasti in zibelke slovenske državnosti ter v nekdanjem središču slovenske kulture. Predvsem na „okrogli mizi" v petek zvečer je bil izčrpno prikazan kulturni, gospodarski in politični položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. V podijski diskusiji so sodelovali predstavniki organizacij in ustanov koroških Slovencev ter predstavniki političnega in kulturnega življenja Slovenije. Uvodne ugotovitve je podal predsednik ZSO dr. Franci Zwitter; glavne misli iz njegovega izvajanja prinašamo na 7. strani.

SLOVENCI V ITALIJI:

Globalna zaščita

ne pa uzakonitev diskriminacije in asimilacije

Po dolgoletnem zavlačevanju se je v senatni komisiji za ustavna vprašanja v Rimu končno začela razprava o predloženih osnutkih zakona za zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji. Kakor to dejstvo Slovence navdaja z zadoščenjem, da so s svojim bojem le dosegli pristop k reševanju svojih vprašanj, pa se hkrati pojavlja in veča pri njih zaskrbljenost, da se sedanja razprava ne bi končala z resnično zaščito manjšine, marveč z uzakonitvijo njene diskriminacije in asimilacije.

Njihova skrb je brez dvoma upravičena. Sedanja razprava bo veljala različnim osnutkom zaščitnega zakona, pri čemer pa so razlike med osnutki, ki so jih predložili poleg slovenske skupnosti še socialisti in komunisti, ter med osnutkom, ki ga je izdelala demokristjanska stranka, tako velika, da si je težko predstavljati, da bi dosegli sporazum, ki bi bil za prizadeto manjšino res zadovoljiv. Te razlike so namreč tako ogromne, da morejo Slovenci — kakor je v Primorskem dnevniku zapisal predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu Boris Race — samo upati, da bodo „uspeli prepričati Krščansko demokracijo, da odstopi od stališč, ki prav gotovo ne delajo časti in mečejo temno senco na njen demokratični značaj".

Predvsem zasleduje krščanskodemokratični osnutek vodilni namen, da bi slovensko manjšino razdelili na tri različne kategorije, katerih vsaka bi imela posebno „stopnjo" pravic — torej podobno kot je napravila Avstrija z zloglasnim zakonom o narodnih skupinah, ki je glede na stopnjo pravic koroške Slovence razdrobil kar na osem različnih kategorij. In podobnosti med avstrijsko „rešitvijo" ter načrti italijanske desnice je še dosti več: v enem in drugem primeru gre za 25-odstotno mero; tu in tam manjšina ni zaščitena pred asimilacijo, marveč jo nasprotno „zaščitni zakon" naravnost sili vanjo; ne pri nas ne v Italiji pravice manjšini niso priznane po objektivnih kriterijih in na njenem avtohtonem ozemlju, marveč po subjektivnem priznavalnem načelu itd. Na kratko povedano — manjšinska varstvena določila niso v zaščito manjšine, marveč v zaščito države.

Ob takih „izgledih" je pač razumljivo, da se Slovenci v Italiji s takšno rešitvijo ne morejo sprijazniti, zato bodo s podporo naprednih demokratičnih sil nadaljevali boj za dosego resnične globalne zaščite. In v tem boju jim koroški Slovenci zagotavljajo bratsko podporo in solidarnost.

Odbor Združenih narodov

obravnaval manjšinsko politiko Avstrije

Odbor OZN za odpravo vseh oblik rasne diskriminacije, ki trenutno zaseda v Ženevi, je ta teden med drugim obravnaval tudi poročilo avstrijske vlade o izvajanju obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela z raznimi mednarodnimi dokumenti glede odprave vseh oblik rasne diskriminacije in spoštovanja človekovih pravic.

V razpravi o poročilu Avstrije je bilo govora predvsem o avstrijski manjšinski politiki ter so se člani odbora pri tem lahko opirali tudi na stališča neposredno prizadetih. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev sta namreč člane odbora znova opozorila na položaj narodnih manjšin v Avstriji. V posebnem pismu sta spomnila na svojo vlogo iz leta 1980, v kateri sta temu forumu Združenih narodov izčrpno tolmačila diskriminacijski značaj in posledice sedanje ureditve manjšinskega vprašanja potom tako imenovanega zakona o narodnih skupinah, obenem pa poudrila, da se položaj manjšin v Avstriji od takrat nič ni spremenil in predvsem nič izboljšal.

Podrobneje bomo o tem vprašanju poročali drugič, ko bodo znane podrobnosti o poteku razprave.

Madridski sestanek preložen do jeseni

Madridska konferenca o evropski varnosti in sodelovanju se je — kakor smo že poročali — znašla v resni krizi ter je le zasluga neuvrščenih in nevtralnih držav, da se ni povsem razbila. Dokončna odločitev o njeni nadaljnji usodi bo sicer padla šele danes, vendar je že gotovo, da bodo sklenili odložitev konference do jeseni ter določili tudi datum, kdaj se bo delo spet nadaljevalo.

Večmesečni premor naj bi državeudeleženke madridske konference izkoristile za posvetovanje o možnostih nadaljnjega poteka dialoga. Opazovalci menijo, da bo to tudi uspelo, ker so si menda vsi edini, da se pogajanja nadaljujejo in da bi skupaj sestavili uskladen in vsebinsko bogat sklepni dokument. Pri tem ne gre le za ohranitev „helsinškega procesa", temveč tudi za voljo predstavnikov 35 držav, da se madridsko srečanje uspešno konča s sporazumom o obogatitvi konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

PSIHIATER DR. RINGEL O NARODNOSTNEM POLOŽAJU NA KOROŠKEM:

Strašno je, če pojmujejo uporabo materinega jezika že kot sovražen akt

Avstrija se ničesar ni naučila iz zgodovine. Narodi so leta 1918 odvzeli Avstro-ogrski monarhiji legitimacijo za vodenje večnarodne države. To so upravičeno napravili, ker pač država ni bila kos takšni nalogi, je dejal prejšnji petek na otvoritvenem referatu 7. Rožanskega izobraževalnega tedna dunajski psihiater dr. Erwin Ringel v Šentjakobu. Ringel, ki je angažiran in kritičen kristjan, je s takšnim gledanjem potrdil, da skuša povezovati čim bolj družbeno dogajanje z duševnim razvojem posameznega človeka. Zato je v svojem predavanju o psihološkem položaju manjšine in večine na Koroškem zavzel zelo kritično stališče do avstrijske manjšinske politike, prav tako pa je svaril manjšino pred reakcijami, ki jo privedejo v resignacijo in pasivnost.

Dvakrat je dr. Ringel v zadnjem času že predaval na Koroškem. Tokrat se je posvetil psihološkim mehanizmom, ki obvladajo odnose med večinskim narodom in manjšino. Razmerje med večino in manjšino je primerjal z razmerjem med starši in otroci, pri tem pa poudaril, da bi morali zapovedi ‚spoštuj očeta in mater' dodati tudi še zapoved: spoštuj otroka. Po temeljitem študiju koroškega vprašanja in po temeljitih pogovorih s prizadetimi je prišel do zaključka, da večina manjšini ne daje zadostne pomoči in podpore. Pritisk, ki ga izvajajo na slovensko narodnostno skupnost, pa je razložil z mehanizmom projekcije, v katerem prenaša močnejši (oz. prizadeti) vse svoje slabosti na slabšega. Dotični sam pri sebi ne najde nobenih senčnih strani, vso krivdo za težave in probleme, ki jih ima pa zvali na slabšega. Pri svojem opisu teh mehanizmov je navedel vrsto takšnih projekcij, ki jih lahko zasledimo v zgodovini evropskih narodov, tako je prebral zapisek nekega nemškega nacionalističnega pesnika iz prejšnjega stoletja, ki je pripisoval nemškemu narodu vse dobre lastnosti, francoskemu pa vse slabe.

Odnosi med večino in manjšino so dostikrat iracionalni, ni jih mogoče obvladati z razumom, je dejal Ringel. Vladajoči pa so vedno delali in delajo s strahom in izrabljajo ta iracionalna čustva. Heimatdienst je Ringel uvrstil med tiste organizacije, ki vedno ogrevajo ta strah. Pod takšnimi pogoji nastane vzdušje, v katerem se zlahka razvijajo duševne bolezni, vzdušje ki moreče vpliva na manjšino.

Slovence je svaril pred tem, da pri ocenjevanju večinskega naroda le-tega ne vržejo v en koš, še bolj pa jim je prigovarjal, da naj se ne podvržejo številnim pogubnim mehanizmom, saj je zelo razširjeno, da se čuti nekdo, ki ga stalno zapostavljajo, zares manjvrednega. Tudi izguba identitete je takšen mehanizem, največkrat nastane z zanikanjem narodnosti in jezika. Vedno spet pa je opaziti tendenco kola-

boracije z močnejšim je dejal dr. Ringel, škodljiva za manjšino pa je prav gotovo tudi zagrenjenost, zapiranje vase in izolacija, ki privede do duševnih in telesnih ukvar.

Za zbliževanje med manjšino in večino je po njegovem mnenju najbolj pomemben odprt razgovor, ki pa mora sloneti na tem, da oba partnerja skušata razumeti jezik drugega. Dunajski gost to ni razumel samo v prenešenem smislu, temveč je pri tem mislil dejansko tudi na slovenski in nemški jezik. Kar se tiče šole pa je poudaril, da to ne sme biti samo inštitucija, kjer se otrokom posreduje izključno faktografsko znanje, temveč mora postati kraj, v katerem se mladina uči skupnega življenja in premagovanja težav.

Posebno v diskusiji v manjšem krogu (v soboto v društveni sobi) je dr. Ringlu uspelo ustvariti zelo odprto vzdušje, v katerem so ljudje pripovedovali o hudih duševnih posledicah težke manjšinske situacije, prispevalo pa je tudi k spoznanju, da le samozavestno nastopanje narodnostne manjšine, da samo odpor in uveljavljanje slovenskega jezika koristita pozitivnemu, svobodnejšemu razvoju tako vsakega posameznika in celotne skupnosti. V tej zvezi je predavatelj zavrnil vse tiste, ki vidijo rešitev v tem, da slovenski jezik izgine, svaril je pred „gnilim mirom", saj ta ne pozna dejanske svobode. Poudaril je pomen vsakega jezika in dejal, da je strašno, če nekateri že uporabo materinega jezika pojmujejo kot sovražen akt. Zato je odločno zagovarjal pravico do uporabe materinega jezika.

Dr. Ringel je prišel kot prijatelj koroških Slovencev, kot svobodomiseln človek, ki ga je njegov poklic in njegovo človeško mišljenje privedlo do tega, da se ne ustraši nobenih oblasti in ki vsakemu pove svoje prepričanje v obraz. To so čutili vsi navzoči. Sam pa je dejal, da ga je veselilo, če je s svojo navzočnostjo in svojimi izvajanji mogel dvigniti moralo manjšine. Povedal pa je tudi, da je sam mnogo pridobil.

Človek naj bo središče našega dela

Nesporno dejstvo je, da je prisotnost predstavnikov slovenskih organizacij na terenu „močna" pravzaprav le takrat, kadar so razne volitve. Res močno prisotni na terenu smo bili v letih 1976 in 1977, torej takrat, ko je bil tudi pritisk največji.

Ne bom povedal nič novega, če ugotovim, da je prisotnost na terenu le ob volitvah in drugih „posebnih" priložnostih premalo. Marsikaterega rojaka smo že izgubili zaradi tega, ker smo govorili, kot da se trese gora, rodila pa se je le miš. Tudi s stalnim apeliranjem na ljudi, s pozivi in sploh s pristopi, ki ljudi obravnavajo le kot objekt in ne kot subjekt, ne moremo in ne bomo uspeli.

Zadnja leta akcijskega dela na terenu nas učijo sledeče: V krajih, kjer nam je uspelo zaktivirati sposobnosti in pripravljenost ljudi, ki poznajo domače razmere in potrebe, tam so zaživele tudi nove dejavnosti, tam domačini takorekoč brez stalne pomoči iz centrale v pravem pomenu besede samoupravno organizirajo, izgrajujejo in izvajajo kulturno, gospodarsko, športno, mladinsko in ne nazadnje politično dejavnost. V takih krajih tudi narodnopolitično napredujemo, beležimo večje število prijavljenih otrok k dvojezičnemu pouku ter povečano aktivnost na vseh področjih družbenega dogajanja. V krajih, kjer centrale — politične, kulturne in tudi zadružne — od časa do časa milostno delijo kakšno finančno pomoč in ljudem ne pomagajo, da bi se sami z lastnimi silami in močmi konkretno lotili domačih problemov, pa je aktivnost manjša, tam stagniramo ali celo nazadujemo.

Naš cilj ne sme biti samo konservacija trenutnega stanja; prizadevati si moramo, da zastavljene akcije in delo vodijo do novih kvalitet, do narodnega in družbenopolitičnega preporoda. Pri tem nas zgodovina uči, da smo dosegli vedno samo to, kar smo sami ustvarili s požrtvovalnim delom ali si priborili v trdi borbi — vsi drugi „nauki" in „ideologije" so v preteklosti odpovedali in bodo tudi v prihodnje.

Ko gledamo našo narodnopolitično situacijo iz tega zornega kota — in to je edino realistično —, potem se moramo zavedati, da je naše najmočnejše orožje razgledan, demokratično orientiran in na vseh področjih aktiven član slovenske narodne skupnosti, pa naj bo delavec, kmet, nameščenec, izobraženec, mladinec, študent, vernik, socialist, komunist ali strankarsko nevezan — skratka človek kot subjekt. To velja za posameznika in hkrati za različna društva kot izraz kolektivnega kontinuiranega narodnopolitičnega dela.

In prav naša največja moč — človek je bil v preteklosti pogosto pozabljen ali pa obravnavan bolj kot izvajalec sklepov, sprejetih na višjih nivojih. Zato se ne smemo čuditi, če so naši ljudje v nekaterih narodnostno ogroženih delih pasivni in užaljeni, saj so morali ob stalnem političnem in socialnem pritisku pogosto prenašati še malomarnost in neupoštevanje s strani central v Celovcu.

S krajevnimi odbori, ki so bili ustanovljeni v zadnjih mesecih, ima ZSO dobre izkušnje. Povezava med terenom in centralno pisarno v Celovcu je boljša in predvsem stalna. Na sejah krajevnih odborov domačini obravnavajo najbolj pereče probleme v domačem kraju, in to od narodnostnih preko gospodarskih do komunalnopolitičnih vprašanj. Vedno bolj pogosto se morajo sestankov krajevnih odborov udeleževati tudi tovariši in tovarišice, ki so prej le bolj redko prišli na krajevne sestanke. Predvsem pa se ljudje, ki sestavljajo krajevne odbore, vedno bolj počutijo in obnašajo kot subjekti, ki se zavedajo, da niso oni zaradi centrale, ampak da mora biti centrala njim na razpolgo.

In kako naprej?

Če nam bo uspelo na podlagi odprtih narodnostnih problemov celotne narodne skupnosti na Koroškem in še posebej na osnovi neštetih krajevnih problemov, s katerimi se naši ljudje in sploh ljudje na Južnem Koroškem dnevno srečujejo, nakazati ustrezne rešitve in pri tem zmobilizirati in zaktivirati skrite sile pod geslom, da mora biti človek samostojen in samozavesten subjekt in kreator politike v svojem domačem kraju, ne pa le poslušen opazovalec in izvajalec direktiv iz central, potem se nam ni treba bati težkih nalog, ki nas čakajo v prihodnjih mesecih in letih. In če bomo ob taki usmeritvi uspeli voditi še široko frontovsko politiko, ki drugače mislečih ne izključuje, ampak se bori za vsakega posameznika, potem tudi uspehi ne bodo izostali.

dipl. inž. Feliks Wieser
tajnik ZSO

OD 20. DO 25. MARCA V CELOVCU:

14. sejem „Gast"

V času od 20. do 25. marca bo na celovškem sejemskem razstavišču spet strokovni sejem gastronomije in turizma „Gast 82". Že štirinajstič po vrsti bodo imeli domači in tuji obiskovalci priložnost, da si ogledajo pestro razstavo vseh tistih potrebščin, ki sodijo k področjem tujskega prometa in gostinstva — torej gospodarskih panog, ki morajo biti še posebno „na tekočem", če hočejo, da bodo privlačne.

Celovški sejem „Gast" zato polaga posebno važnost na to, da interesentom predstavi vse novosti. To velja za tehnično opremo, za modernizacijo, za razširitev in za vzdrževanje turističnih in gostinskih podjetij, kjer bo ponudba spet segala od strojev za velike kuhinje preko pribora do opreme tujskih sob. Pomembno mesto pa zavzemajo tudi posebne razstave in prireditve, na primer mednarodno tekmovanje v pripravljanju mrzlih plošč, mednarodno tekmovanje mladih kuharjev, strokovna zborovanja o turizmu ter posebne razstave pekov, vrtnarjev, cvetličarjev, drevesnic, pivovarn in podobno.

Strokovni sejem gastronomije in turizma je v prvi vrsti namenjen „strokovni" publiki — interesentom iz tistih poklicnih skupin, ki so bolj ali manj povezane z gospodarskimi dejavnostmi gostinstva in tujskega prometa. Razumljivo pa nudi marsikaj zanimivega tudi za širšo javnost in bi tukaj še posebej omenili mednarodno tekmovanje mladih kuharjev, ki bo v okviru celovškega sejma prirejeno že enajstič. Tudi letos se bodo strogi žiriji predstavila tri moštva: Avstrijo bodo zastopali mladi kuharji iz Gradiščanske, iz Nemške demokratične republike pride skupina iz vzhodnega Berlina, iz Jugoslavije pa bo prvič sodelovala ekipa iz Osijeka. Vsako moštvo ima v okviru tekmovanja na razpolago dva dneva: prvi dan nastopi z mednarodnim menujem, drugi dan pa predstavi nacionalne specialitete iz svoje domovine.

S pestro paleto strokovnih prireditev ter z bogato ponudbo najrazličnejših potrebščin in blaga bo strokovni sejem „Gast 82" ob sodelovanju blizu 800 razstavljalcev iz številnih držav brez dvoma spet prireditev, ki bo pritegnila širok krog obiskovalcev.

Zgolj z osebnimi rošadami

se ÖVP ne bo priborila do položaja vodilne stranke

Avstrijska ljudska stranka skrbi vsaj za svojo publiciteto: za konec minulega tedna je pripravila svoj partijski kongres, da bi na njem izpovedala, kako si predstavlja bodočo politiko v Avstriji. Toda kaj novega v bistvu ni imela nič povedati, marveč je ponavljala že znana gesla.

Po njenem mnenju socialistična stranka menda ni več zmožna, da bi še naprej vodila državne posle, zato so potrebne čimprejšnje volitve. Gospodarska politika je baje popolnoma na napačni poti — edino pravilni recept ima ÖVP, in ta se glasi, da je za gradnjo konferenčnega centra na Dunaju predvideni denar treba porabiti v druge namene. Kakšni naj bi bili ti nameni, je odvisno od vsakokratnega govornika ÖVP: eden hoče več stanovanj, drugi več delovnih mest, tretji več denarja za varstvo okolja itd., pač vsakokrat odvisno od tega, pred kakšnim forumom eden ali drugi govori. Edini so si predstavniki ljudske stranke edinole v odklanjanju konferenčnega centra, kar hkrati izdaja njihovo provincialnost, kar se tiče razumevanja za širšo mednarodno politiko. Prav tako, kakor se danes zaganjajo proti konferenčnemu centru, so se še pred nedavnim potegovali za nakup vojaških letal, ki bi avstrijski proračun enako obremenili, avstrijsko varnost pa niti za pičico bolj zavarovali kot omenjeni konferenčni center.

Mock je torej napovedal boj konferenčnemu centru ter zahteval čim prej nove državnozborske volitve. To je v bistvu politična izpoved ÖVP-jevskega kongresa in „avstrijskega modela", ki je bil sprejet na tem kongresu. Skromnosti te izpovedi pa se je očitno zavedala tudi sama vodilna garnitura ÖVP, ki je svojo vsebinsko revščino skušala zato prikriti z manevrom, ki je v Avstriji vedno deležen posebne pozornosti: žrtvovati kakšno vodilno osebnost in na njeno mesto postaviti novo. V takšnih rošadah je ljudska stranka že dokaj izkušena — žrtev tega kongresa pa je bil dosedanji generalni tajnik stranke Sixtus Lanner, ki ga je nasledil dunajski odvetnik Michael Graff.

Zamenjava na tem pomembnem strankinem položaju pomeni brez dvoma več kot samo izmenjavo določene osebe. Proti Lannerju sta se v zadnjih letih postavili predvsem industrija in gospodarska zveza; Lanner sam je bil eden zadnjih reliktov nekdaj zelo vplivne kmečke zveze v vodstvu ljudske stranke. Z njegovo eliminacijo je ÖVP eliminirala vpliv kmečke zveze in se hkrati znebila politika, ki svoje posle ni ravno spretno vodil (saj ga je celo podpredsednik SPÖ Blecha nekoč ironično imenoval „našega človeka v ljudski stranki").

Vedno, kadar se je vrtel vodilni karusel ÖVP (in tako vrtenje je navadno znak določene krize v stranki), so si konservativni sloji veliko obetali od novega funkcionarja, očitno mnenja, da genialen človek lahko sam odloča o politiki ali vsaj o izidu prihodnjih volitev. Tako „neodvisni" tisk tudi tokrat ni varčeval s hvalisanjem: končno je prišel do odločilne funkcije „energičen", „ofenziven", „neustrašen" — in kaj je takih adjektivov še več — mož, ki bo vladi pokazal, kje da je ljubi bog doma. Posebno priporočilo za Graffa (ki se je izkazal tudi že kot zagovornik KEL) to gotovo ni; Taus je bil svoječasno deležen podobnih vnaprejšnjih priznanj in je kljub temu končal v najboljšem primeru kot tragikomična figura in epizoda v avstrijski notranji politiki.

Menda je Graff Mockova izbira, s katero se ni želel zameriti nobeni ljudskostrankarski organizaciji: novi general ne prihaja iz vrst kmečke zveze, ne iz industrije in tudi ne iz gospodarskega združenja, marveč je kot odvetnik zastopnik tako imenovanih „svobodnih poklicev". To po eni strani krepi njegov položaj, ker ni nikomur odgovoren; toda po drugi strani tudi nima nobenega organiziranega zaledja, kar spet vključuje nevarnost, da bo, kakor je bil izbran, lahko tudi spet odstavljen — in ravno to še nikoli ni bila posebna novost v personalni politiki ljudske stranke.

Sicer pa Graff očitno tudi sam ne želi posebno dolgo ostati v funkciji generalnega tajnika ljudske stranke. Ob svojem nastopu je povedal, da bo priboril Mocku položaj prihodnjega zveznega kancleria — če mu to ne uspe, bo moral pač priznati, da njegova politika ni uspela. Rok, ki si ga je s takšno napovedjo postavil sam, je torej zelo kratek, kajti zgolj z osebnimi rošadami, ki naj bi prikrile politično impotenco opozicijske stranke, ÖVP ne bo dosegla niti relativne večine, kje torej šele absolutno.

fra-ter.

V CANKARJEVEM DOMU V LJUBLJANI:

Živ in avtentičen prikaz Koroške

Kot živ in avtentičen prikaz slovenskega kulturnega utripa in delovanja na Koroškem je minulo soboto izzvenela dvodnevna predstavitev koroških Slovencev v glavnem mestu Slovenije. Osrednji politični dogodek v okviru petih prireditev je gotovo bila okrogla miza o slovenskem enotnem kulturnem prostoru v petek zvečer, medtem ko je po kulturno-umetniški plati osrednji nastop v soboto zvečer, ki ga je neposredno prenašala ljubljanska televizija, bil višek zamejskih dni v Ljubljani.

Okrogla miza v Okrogli dvorani Cankarjevega doma — tudi vse ostale prireditve so bile v tem novem kulturnem centru — je bila posvečena tematiki enotnega slovenskega kulturnega prostora. Pod vodstvom Sandija Čolnika je diskutiralo trinajst razpravljalcev z obeh strani meje. Uvodoma sta predsednika obeh slovenskih osrednjih organizacij dr. Franci Zwitter in dr. Matevž Grilc zarisala politični okvir in opredelila sedanji narodnopolitični trenutek koroških Slovencev. Ob tem je dr. Franci Zwitter podčrtal anomalijo avstrijske manjšinske zakonodaje, ki bolj ščiti pravico do asimilacije, namesto da bi ščitila manjšino pred njo, in naštel številne primere, kako ta zakonodaja koroške Slovence prikrajšuje za temeljne pravice. Poudaril pa je pripravljenost za dialog s pristojno vlado in tudi za kompromis, kolikor je mogoč, dopusten in sprejemljiv brez škode za osnovne pravice in nadaljnji obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Dr. Grilc je po prikazu raznarodovalnega značaja avstrijske manjšinske zakonodaje na osnovi tristrankarskega sporazuma kot bistveno ocenil vsestransko podporo matičnega naroda, dodal pa je, da bi v razvijanju dobrososedskih odnosov koroški Slovenci morali postati dejavnik. Podobno je dipl. inž. Feliks Wieser poudaril, da so Slovenci na Koroškem lahko most med državama, nočejo pa biti most, po katerem bi drugi hodili. Predvsem v razpravi o kulturnem delovanju slovenske narodne skupnosti pa je prišla do izraza dinamičnost tega področja, kjer se bolj in bolj pojavljajo nove oblike dela. Pesnik Ciril Zlobec je v tej zvezi postavil zahtevo, da se mora enotni kulturni prostor utrjevati tudi prek različnosti in polemičnosti, in poudaril, da se narod lahko ohranja le do tistega trenutka, dokler ima moč, da se upira pritisku, da se pokaže enakovrednega tudi z vidika njegove ustvarjalnosti.

V tem smislu je brez dvoma tako okrogla miza sama kot predvsem dvodnevni krog prireditev v Ljubljani pokazal, da slovenska narodnostna skupnost na Koroškem to moč do ustvarjalnosti, ki je hkrati moč in volja do življenja, ima, kajti značilno je, da prihaja do večjega razmaha kulturnega dela ravno v dobi, ko avstrijska država skrajno restriktivno obravnava manjšino. Sedaj, ko manjšina ob podpori matice črpa iz svoje moči in se opira na samopomoč, prav gotovo ni mogoče reči, da prenavljanje kulturne dejavnosti gre na račun avstrijske zakonodaje.

Pri okrogli mizi so poleg imenovanih sodelovali še Tomaž Ogris, Lovro Kaselj, Filip Warasch, Janko Malle, Reginald Vospernik, Danilo Türk, France Štiglic, Jože Ostrman in Jože Hartman. Morda bi drugič kazalo, krog razpravljalcev skrčiti na manjše število, da bi bilo več prostora za neposredno razpravo.

Prava manifestacija kulturne dejavnosti koroških Slovencev pri Zili, v Rožu in Podjuni je bil sobotni nastop ansamblov, zborov in posameznih izvajalcev, ki je do zadnjega kotička napolnil Srednjo dvorano Cankarjevega doma. Na televizijskih ekranih pa so nastop lahko spremljali po vsej Sloveniji in preko njenih meja. Ne kaže zgubljati besed o posameznih nastopajočih, vsi so pokazali, da se lahko s svojim delom postavijo tudi v kulturni metropoli slovenskega naroda. Posebej omeniti bi bilo morda le raznolikost in barvitost sporeda, ki ga na podobnih osrednjih prireditvah v Celovcu včasih pogrešamo, in tempo, ki ni pustil prostora za duhamorne in nerodne odmore med posameznimi nastopi. Gotovo bi bilo mogoče povedati tudi kako kritično, ki pa celotne manifestacije nikakor ne bi okrnila. Tako je v veznem besedilu ob obilici znanih in manj znanih imen iz koroške kulturne panorame manjkala še marsikatera znana osebnost. Prav tako bi se kazalo zamisliti ob prikazu ziljskih plesov, marsikomu pa se postavlja tudi vprašanje, ali ne bi osrednji nastop raje končali z bolj optimistično pesmijo, namesto s „himno", ki je sicer koroška, ki pa morda le preveč izziva sentimentalne občutke, ki bi se jih radi v zvezi z našo skupnostjo znebili. V celoti vzeto pa lahko rečemo, da so vsi sodelujoči pristno in kvalitetno prikazali našo ustvarjalnost in da se nikomur ni treba sramovati za svoj nastop.

Dober odziv pri občinstvu je imela tudi gledališka predstava odra „mladje" s humoresko Hodl de Bodl, ki so se ji predvsem mladi v publiki od srca nasmejali. Šmihelski lutkarji s predstavo Ringa, ringa, raja pa je navdušila številne otroke s starši.

V petek na večer so ob otvoritvi razstave — v organizacijski naglici se je sicer zgubila predstavitev razstavljajočih slikarjev — predstavili s kratkimi teksti koroške književne ustvarjalce, za vezni tekst pa je poskrbel dr. Pavle Zablatnik. Razstava v spodnjem preddverju Cankarjevega doma bo odprta še ves teden, kazalo pa bi razmisliti, ali bi jo postavili še kje drugje.

V tem preddverju je za zaključek koroških prireditev avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Georg Weiss v soboto zvečer priredil sprejem za vse nastopajoče.

P. W.

Razgovori z ljubljanskim županom

V soboto dopoldne so se predstavniki slovenskih osrednjih organizacij v ljubljanskem rotovžu sestali tudi s predsednikom skupščine mesta Ljubljane Marjanom Rožičem in sodelavci. Koroški Slovenci so se pogovorili s predstavniki mesta Ljubljane o številnih vprašanjih, ki zadevajo medsebojno sodelovanje na kulturnem, gospodarskem, športnem in političnem področju. Obe strani sta ob tem poudarili, da mora manjšina kot subjekt biti udeležena v vseh kontaktih, ki jih goji slovensko glavno mesto s sosedno Koroško in Avstrijo.

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5–7

Vljudno Vas vabimo na otvoritev razstave grafik akad. slikarke

Tince Stegovec

v ponedeljek 15. marca 1982 ob 19. uri.

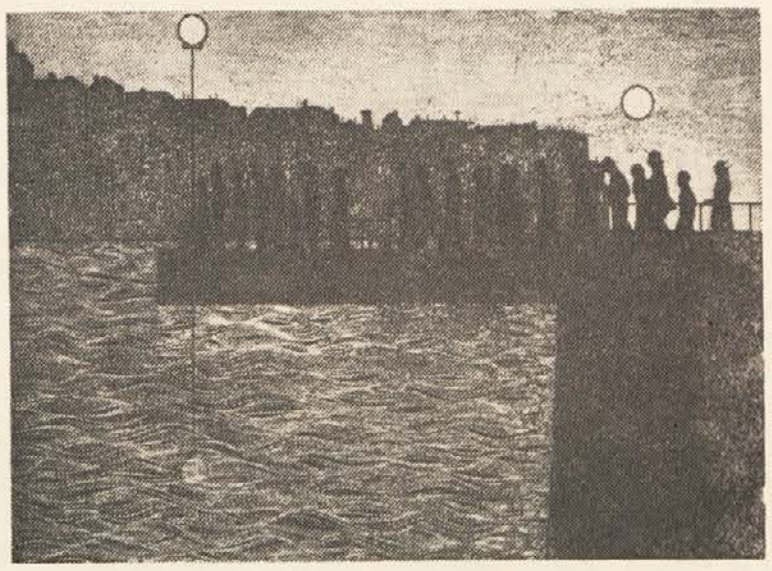

Razstava bo odprta do 2. aprila 1982, od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

„Dulški zvon" — glas iz Zilje

Vsak pojav, ki opozori na našo prisotnost, je izraz naše življenjske volje. To posebno velja, če kakšno življenjsko znamenje prihaja z roba našega etničnega prostora. Zato s posebnim veseljem poročamo o izidu prve številke revije „Dulški zvon", katerega namen je biti glasilo rojakov v Ziljski dolini in se tudi ukvarjati z umetnostjo, literaturo, narodnostjo, politiko, kritiko in prosveto. S tem si je urednik „Dulškega zvona", Vincenc Gotthardt postavil širok spekter, ki bo brez dvoma zbudil pozornost bralca, ki bo revijo dobil v roke.

Da gre ob tem za resno prizadevanje, potrjuje prva številka, ki že nakazuje ambicije kvalitetne revije — kar je uredniku tudi uspelo. To velja tako za grafično zasnovo kot za vsebino. Prav je, da urednik gleda široko, da je v revijo vključil tudi predstavitev kulturnega delovanja drugih ljudi s Koroške, čeprav „Dulški zvon" želi biti pričevalec svojega kraja, ljudi Ziljske doline, zlasti iz okolice Šmohorja. Tako zatrjuje urednik Gotthardt v svojem uvodnem članku. Sicer pa prvo številko posveča likovni umetnosti in bralcem predstavlja mladega slikarja Valentina Čertova iz Sel, osmošolca slovenske gimnazije v Celovcu.

Seveda tu ne moremo mimo komentarja ZVONA izpod peresa V. Gotthardta, ki resno opozarja na narodni položaj naših rojakov v Ziljski dolini in na odnos političnih predstavnikov do tega predela našega naselitvenega prostora. Zato želimo, da bi DULŠKI ZVON kar najbolj glasno bil plat zvona, da bo njegova beseda našla širok odmev.

Ugledno članstvo

Božidar Jakac, znani slovenski slikar in grafik, je pred kratkim bil sprejet kot redni član Evropske akademije znanosti, umetnosti in književnosti. O njegovem sprejetju v ta visoki forum je akademika Jakca obvestil predsednik te ustanove Raymond Daudel. Imenovana akademija trenutno šteje 118 članov, med njimi je večina še živečih Nobelovih nagrajencev. Član akademije lahko postane priznan umetnik, ki je dopolnil najmanj 65 let.

Akademski slikar Božidar Jakac je prvi Jugoslovan, ki je postal redni član Evropske akademije znanosti, umetnosti in književnosti. Božidarju Jakcu k sprejetju v to ugledno članstvo iskreno čestitamo.

Nova številka »Mladega roda«

Vedno smo veseli, kadar ga dobimo v roke — Mladi rod namreč, šolski list za koroško mladino, katerega izdaja konzorcij učiteljev na dvojezičnih šolah Koroške. Tokrat gre za številko 7-8, oz. za meseca marec in april 1982 in, kot je znano za 31. letnik Mladega roda.

Že mnogokrat smo obširno poročali o tem izredno pomembnem glasilu za šolsko mladino ljudskih in nižjih razredov srednjih šol. Zato naj bo tokrat le zabeleženo, da je tudi nova številka Mladega roda izredno pestra in bogata po vsebini kot tudi po umetniško dovršenih ilustracijah. Vendar ne moremo mimo razveseljivega dejstva, da se med stalnimi domačimi sodelavci pojavljajo še nova imena. Tako smo v tej številki med avtorji zasledili tudi prispevke pesnice Milke Hartmanove, pisateljice Marice Kulnik in književnika Janka Messnerja.

Novo številko Mladega roda lahko naročite na naslovu „Mladi rod" poštni predal (Postfach) 45, 9021 Klagenfurt/Celovec. Lahko pa ga kupite tudi v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu. Cena za posamezni izvod znaša šil. 10.—

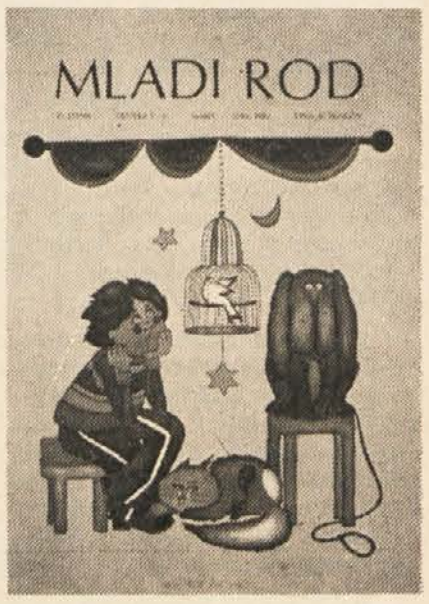

7. ROŽANSKI IZOBRAŽEVALNI TEDEN:

Krajevna zgodovina v ospredju

13 prireditev med 5. in 14. marcem obsega letošnji 7. Rožanski izobraževalni teden. Večina prireditev je že mimo. Prvič sta se letos vključili društvi iz Borovelj in Slovenjega Plajberka, tako da ta serija prireditev pokriva že zelo širok pas ob Dravi. Temeljitega izobraževalnega koncepta še ni. Prav gotovo pa lahko ugotovimo, da so društva z letošnjim sporedom na pravi poti. Saj je eno težišče s katerim je mogoče zainteresirati naše prebivalstvo predvsem problemi, ki so povezani z domačim krajem.

Kot poročamo na 2. strani je imel prvo predavanje letošnjega izobraževalnega tedna dunajski psihiater dr. Erwin Ringel v Šentjakobu. Govoril je o psihološki situaciji večine in manjšine na Koroškem in zbudil precejšnje zanimanje, farna dvorana v Šentjakobu je bila skoraj do kraja napolnjena.

Štiri vključena društva so se osredotočila na 40. obletnico pregnanstva in vključitve Slovencev na Koroškem v odpor proti fašizmu. V Slovenjem Plajberku in v Borovljah je zadnjo soboto in nedeljo predaval na to temo dr. Janko Malle, ki je na splošno prisal politične razmere, v katerih so pripravljali izselitev koroških Slovencev. Pokazal je vlogo Heimatbunda in Südmarka, opozoril je na podporo, ki so jo dobivale te organizacije s strani uradnih krogov in deželne vlade. S konkretnimi primeri je navedel vlogo domačih nacistov v Borovljah in Slovenjem Plajberku. Z osebnim pričevanjem je v Slovenjem Plajberku obogatil prikaz domačin, ki je bil izseljen.

Prav zanimiv in pretresljiv večer je pripravilo SPD Šentjanž. V bistriško šolo je vabilo na prireditev o izseljevanju Slovencev ter protifašističnem uporu v Bistrici, Šentjanžu in Svetni vasi. Janko Malle je podal zaokroženo sliko o pripravah za izseljevanje, o vlogi domačih nacistov ter o prebivalstvu, ki se je uprlo fašističnemu terorju. Številni izseljenci in žrtve tega nasilja so pretresljivo pripovedovale o tedanjem času in o pogumnem odporu slovenskega prebivalstva teh krajev. Dober obisk in navzočnost bistriškega župana Baurechta sta organizatorjem potrdila, da so izbrali temo, ki ima tudi v današnjem političnem življenju svoj pomen. Precej zanimanja pa je kazala tudi mladina, kar je posebno razveseljivo.

Iz zgodovine koroških Slovencev pa je predaval v Kotmari vasi sodelavec slovenskega znanstvenega inštituta Teodor Domej, ki je temeljito teriala o političnem in kulturnem dogajanju iz Kotmare vasi. Številni obiskovalci te prireditve so bili zelo zadovoljni, da je bila prikazana zgodovina tudi iz domačega zornega kota. Isti dan je v Svečah pri Mihiju predaval o imenih iz Sveč in okolice dr. Anton Feinig.

Šolski psiholog dr. Gert Lach iz Celovca je v torek v Rožeku govoril o aktualnih vzgojnih vprašanjih. V ljudski šoli so se zbrali starši, ki so dr. Lachu stavljali številna konkretna vprašanja, ta se pa ni omejil samo na odgovore vprašanj navzočih staršev, temveč se je potrudil, da bi čim bolj vključil starše in njihova gledanja na vzgojo. Pri tem se je izkazalo, da so zelo velike razlike v gledanju mlajše in starejše generacije na vzgojo, predvsem kar se tiče ubogljivosti otrok.

Včeraj zvečer sta predavala pri Knaberlnu v Velinji vasi Rudi Gröblacher in Stanko Schellander z diapozitivi o potovanju po Kitajski.

Do srede je prvih devet prireditev obiskalo že okoli 500 ljudi.

S psihiatrom Ringel-om se je razvila živa debata

7. ROŽANSKI IZOBRAŽEVALNI TEDEN

Sobota 12. marec, od 17. ure naprej, Sveče, pri Adamu
Dan domačih jedil
ob 16. uri, Bilčovs, pri Miklavžu
Nastop učencev glasbene šole
Nedelja 14. marec ob 14.30 uri, Bistrica v R., kinodvorana
Zaključna prireditev
Srečanje rožanskih pevskih in instrumentalnih skupin

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi staro in mlado na

MLADINSKO REVIJO

v nedeljo 28. marca 1982 ob 14. uri v kulturnem domu na Brnci.
Nastopajo otroci iz zgornjega Roža in Zile.

Prisrčno vabljeni!

Koroška poje

V nedeljo je Krščanska kulturna zveza priredila svoj osrednji koncert KOROŠKA POJE v polni dvorani Doma glasbe v Celovcu. Prireditev, ki je bila tokrat posvečena 80-letnici rojstva pesnice Milke Hartmanove, je obiskalo tudi mnogo vidnih osebnosti s Koroške in onstran meja.

Predsednik KKZ, Lovro Kassl, je pozdravil navzoče in poudaril pesničino delovanje na kulturnem in vzgojiteljskm področju. „Hvaležni smo ji in ponosni smo nanjo", je zaključil svoj pozdrav.

Koncert je otvoril mešani mladinski pevski zbor slovenske gimnazije v Celovcu pod vodstvom profesorja Jožka Kovačiča. V nadaljnjem sporedu pa so se zvrstili predvsem zbori iz Podjune, ki so vsi imeli v svojem repertoarju tudi uglasbitve Milkinih pesmi. Tako so se zvrstili mešani zbor „Podjuna" iz Pliberka pod vodstvom Toneta Ivartnika, moški zbor „Kralj Matjaž", ki ga vodi Hanzi Košutnik, mešani zbor „Peca" pod vodstvom Janeza Petjaka, pevsko-instrumentalna skupina „Korenika", MPZ „Gallus" pod vodstvom Janeza Tratarja in pa dekliški zbor zavoda šolskih sester v Šentjakobu pod vodstvom Jožeta Ropitza. Kot gosta pa sta nastopila še mešani zbor „Rupa/Peč" iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka in pa mešani zbor „Glasbene matice" iz Ljubljane pod vodstvom Franca Bana, ki je še posebno navdušil s svojim brezhibnim izvajanjem umetne in ljudske pesmi.

Iz življenja Milke Hartmanove je med posameznimi točkami besedilo, ki ga je napisal Feliks J. Bister, brala Micka Demšar.

Prireditev so v prijetnem vzdušju zaključili združeni zbori ob spremljavi ansambla Korenika.

Občni zbor žena v Celovcu

V svojem poročilu na občnem zboru Zveze slovenskih žena je predsednica Milena Gröblacher poudarila, da slovenskim ženam borba za dejansko enakopravnost ni le beseda temveč vsakodnevna skrb, prav zaradi tega jih zaskrbljujejo med drugim primeri diskriminacije v Velikovcu in v Žitari vasi.

V okviru danih možnosti izpolnjuje Zveza slovenskih žena svoje naloge povsod kraju primerno. Ker so žene vključene v razna društva in organizacije, je delo le-teh včasih zabeleženo v drugih zapisnikih, vendar, je povedala Milena Gröblacher, je važen le učinek dela in napredek. Tako organizirajo žene skupno s kulturnimi društvi izobraževalne prireditve, skrbijo za vpisovanje k dvojezičnemu pouku, vabijo na izlete in organizirajo letovanje otrok, sodelujejo pri otroških vrtcih in še drugje. Opozorila je tudi na to, da bo ZSŽ v prihodnjem letu proslavila svojo ustanovitev pred 40 leti, ko so bile žene vključene v protifašistični odpor.

Letos pa bodo žene 14. maja pripravile v Celovcu srečanje žena treh sosednjih dežel, na katerem bodo poročale o konkretnih problemih žena v naši deželi. Prav tako pa jih vabi državna sekretarka za ženska vprašanja Johanna Dohnal na sodelovanje pri diskusijah o aktualnih vprašanjih.

Namesto šopka rož je ob občnem zboru in dnevu žena podaril slovenski oddelek celovškega radia zbranim ženam prvi direktni prenos iz Celovca, v katerem so prišli do besede Milena Gröblacher, Jelka Kuchar in dr. Franci Zwitter. Nato je sledila diskusija, v kateri je prišlo do izraza tudi bolj kritično gledanje mlajše generacije žena do raznih družbenih vprašanj. Šlo je za upoštevanje problemov žena na delovnem mestu v tovarnah, za večjo pažnjo specifičnim problemom žena v vsakdanjem življenju, za odprto diskusijo o kontracepciji, pač zato, da se pripravi program, ki bolje upošteva številne probleme današnjega modernega časa. Spet druge so se spominjale junaške vloge žena v narodnoosvobodilnem protifašističnem boju, v katerem so pokazale s svojo ljubeznijo do ljudstva, kako visoko zavest imajo in kako miroljubne so. Prišel pa je tudi predlog, da bi gospodinje na vasi podpirale mlade matere s tem, da bi skrbele za otroke v času, ko imajo matere opravila v mestu, ali če gredo za zaslužkom.

V diskusiji so žene dale dobre pobude

Kritično pa je bilo navedeno tudi, da je v marsikaterem področju žena le formalno enakopravna, posebej je bila omenjena kmečka gospodinja, ki mora opravljati težaška dela, socialno pa še ni enakopravna.

Občni zbor žena je potrdil soglasno stari odbor. Kot predsednica ZSŽ je bila ponovno izvoljena Milena Gröblacher, kot podpredsednici pa Jelka Kuchar in Lojzka Boštjančič, tajnica je Ančka Kokot, pomagala ji pa bo Marija Jurič, blagajniške posle bo opravljala Mira Prušnik. Tudi razširjeni odbor je bil izvoljen soglasno.

Dan žena v Železni Kapli

Že dvajset let je od tega, odkar so žene v Železni Kapli pod iniciativo Tince Sadolšek, Hanije in Jelke Kuhar ustanovile žensko organizacijo. Vsako leto ob dnevu žena se zberejo in praznujejo mednarodni praznik žena.

Letos so se zadnjo nedeljo popoldne srečale v hotelu Obir v Železni Kapli, da bi prisluhnile kulturnemu sporedu, poudarile svoje mesto v družbi ter se v družabnosti poveselile. Pozdrav in čestitke k mednarodnemu dnevu žena je kot prva izrekla Jelka Kuhar. O pomenu tega ženskega praznika, ki ga žene slavijo že nad 70 let je nato spregovorila predsednica Zveze slovenskih žena Milena Gröblacher. Srečanja kapelških žena pa so se udeležile tudi socialistične žene, katerih zastopnica Silvia Haderlap je v obeh deželnih jezikih pozdravila zbrane ženske. Da pa imajo prav tako moški razumevanje za enakopravnost žena je pokazal Mihi Kuhar, ki je čestital v imenu slovenskega prosvetnega društva Zarja in v imenu občine.

Z recitiranjem pesmi sta se vključila Štefan Vavti in Sonja Haderlap. Na klavirski harmoniki sta zaigrala Tatjana in Marjan Sadolšek. Prav gotovo pa bo le malo krajev na koroškem, v katerih zapojejo ob tem prazniku moški ženam, kot to delajo že nekaj let kapelški pevci pod vodstvom Joška Wrulicha. Prav posebno veselo in živahno pa postane, če nastopi najmlajša folklorna skupina pod vodstvom Urške Paul. Skozi spored pa je vodila Karla Haderlap. Moški pa niso samo zapeli, temveč so se izkazali tudi s tem, da so ob tem prazniku servirali in stregli pijače in jedi, ki so jih prej zbrale pevke pri okoliških kmetih. V solidarnosti žena različnih svetovnonazorskih taborov je izzvenel letošnji praznik žena v Železni Kapli.

Razstava o življenju Karla Prušnika-Gašperja

Študijska knjižnica na Ravnah na Koroškem je v letošnji jesensko-zimski sezoni pripravila obširen delovni načrt. Gre predvsem za razstave knjižnih del, predavanja in priprave posebnih publikacij. Tokrat so posebno pozornost posvetili koroški zamejski književnosti, saj so med drugim pripravili razstavo zamejske koroške književnosti ter predavanje o le-tej; v načrtu pa imajo še predstavitev znanstvenih del, napisanih in izdanih na Koroškem.

Prihodnji torek, 16. marca 1982, bo v Študijski knjižnici na Ravnah poseben kulturni dogodek. Kajtit ta dan bodo tam odprli razstavo o življenju in delu velikega koroškega revolucionarja Karla Prušnika-Gašperja. Istočasno bodo predstavili bibliografijo o Prušnikovem publicističnem delu in bibliografijo petnajstih letnikov Vestnika koroških partizanov. Istega dne bo tudi uradno stekla akcija za Prušnikovo bralno značko, ki jo bodo prvič podelili maja letos.

Novo delo skladatelja R. Gobca

Znani slovenski skladatelj in veliki prijatelj koroških Slovencev Radovan Gobec je pravkar končal novo glasbeno delo vokalno-instrumentalnega značaja. Prof. Gobec je skladbo napisal na besedilo pisateljice Vide Brest z naslovom „Boj v Jelenovem žlebu". Pri tem gre za tridelno simfonično kompozicijo, ki nosi stavke „Partizanska trifonija", „Dražgoše" in „Njegovo ime je legenda (Pohorski bataljon)". S tem je Radovan Gobec svojemu obširnemu umetniškemu opusu, ki obsega skladbe za zborovsko petje do zahtevne resne glasbe, zlasti s partizansko tematiko, dodal novo delo, ki dopolnjuje njegove skladbe na temo NOB kot je partizanska opera „Kri v plamenih", „Mladinska simfonija" ter kantate „Svobodna zemlja", „Osvoboditeljem", „Splavarji na ognjeni reki" „Poslednja rožica" in „Hej partizan".

Radovanu Gobcu k novemu umetniškemu dosežku iskreno čestitamo in želimo še mnogo ustvarjalnega zanosa.

„Vestnik koroških partizanov" zaključil 15. letnik

„Vestnik koroških partizanov", ki ga izdaja Osrednji odbor koroških partizanov v Ljubljani, s številko 4 in letnico 81, zaključuje 15. leto izhajanja. Temu jubileju je posvečen tudi uvodni članek predsednika uredniškega odbora Pavleta Žaucerja-Matjaža. Avtor najprej z zadovoljstvom ugotavlja, da sta tako Osrednji odbor koroških partizanov v Ljubljani in Zveza koroških partizanov v Celovcu častno opravila nalogo, ki sta si jo zastavila ob ustanovitvi tega glasila. Tedaj so v prvi številki zapisali, da bodo usmerjali preživele borce in aktiviste v trdnejše medsebojno povezovanje in v močnejše udejstvovanje v družbeno-politično življenje ter v zbiranje zgodovinskega gradiva, k pisanju zgodovine koroškega partizanstva in za prenašanje tradicije NOB na mladi rod. Matjaž tudi ugotavlja, da „Vestnik koroških partizanov" v tem času tudi ni zanemarjal boja koroških Slovencev za njihove narodnostne pravice. Nadalje Matjaž piše: „Naš Vestnik se je v teh 15 letih razvil iz skromnega društvenega obveščevalca v strokovno revijo za zgodovino in za ohranjanje revolucionarnih tradicij koroškega partizanstva. Postal je zakladnica virov in arhivskega ter spominskega gradiva ne le protifašističnega boja na Koroškem, temveč je tudi spremljevalec žive problematike slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem". Pavle Žaucer-Matjaž potem razglablja o bodočih načrtih revije in pravi, da bodo tudi v prihodnje izdali letno po eno izredno, posebno številko Vestnika. Tako bo prva posebna številka izšla ob drugi obletnici smrti Karla Prušnika-Gašperja. Ta bo vsebovala bibliografijo Gašperjeve publicistične ustvarjalnosti in bibliografski pregled vsebine vseh številk 15 letnikov „Vestnika koroških partizanov".

Za naslednja leta uredniški odbor predvideva v posebnih številkah objaviti dopolnjeno bibliografijo o koroškem partizanstvu in novo, izpopolnjeno izdajo biografij koroških narodnih herojev in vidnih koroških partizanov. Ob tej priložnosti naj bralce opozorimo na bogato vsebino nove — in zadnje številke 15. letnika „Vestnika koroških partizanov", zlasti na prispevek Joška Kežarja, ki piše o življenju in delu Zveze koroških partizanov v Celovcu.

Alpinist svetovnega formata Stane Belak predaval v Celovcu

Uspešni alpinist Stane Belak se je v petek zvečer 5. marca v Slomškovi dvorani Mohorjevega doma v Celovcu predstavil Koroščem s predavanjema o južni steni Daulagirija, ki jo je slovenska tako imenovana „žepna odprava" preplezala preteklo jesen prav pod njegovim vodstvom in o vzponu po deviškem zahodnem grebenu na Mont Everest. To izredno zanimivo dia-predavanje je organiziralo Slovensko planinsko društvo Celovec in s tem našim planincem in prijateljem društva naredilo veliko veselje.

Alpinist Stane Belak, med alpinisti imenovan tudi Šrauf, je sodeloval že na številnih odpravah v Himalajo, v katerih je vedno spet dokazal svojo izredno alpinistično zmogljivost. Med drugim je tudi plezal v južni steni Makaluja, osvojil vrh Kangbačena, Mont Everesta itd. Njegov zadnji veliki uspeh je bil južna stena Daulagirija, ki je visoka preko 4000 metrov. Kaj je doživela žepna odprava (trije alpinisti) v južni steni Daulagirija nam je v lepih slikah in v napetem pripovedovanju (da je marsikomu večkrat kar zastala sapa) posredoval vodja te odprave Belak.

Do zadnjega kotička nabita dvorana je doživela Staneta Belaka „live". S svojimi 41 leti še vedno izžareva nenavadno vitalnost in navdušenje nad ekstremnimi vzponi. V svojem predavanju nas je najprej popeljal skozi Nepal — deželo gora in deželo šerp, ki je izredno lepa. Trdo življenje in garanje dan za dnem kuje prebivalce Nepala, ki se večinoma bavijo s poljedelstvom. In če je pridelek preskromen, potem si zaslužijo nekaj dolarjev kot nosači na odpravah „sahibov". Brez pomoči šerp sploh ne bi bilo mogoče izvesti ekspedicij, ker po „poteh" skozi Nepal ni mogoče transportirati materiala s tovornjaki, ker so preozke in tudi prenevarne.

Z nosači, ki so jih najeli se je ta žepna odprava pomikala približno 14 dni skozi soteske in divje doline predno je sploh dosegla bazno taborišče pod južno steno Daulagirija. Iz baznega taborišča so naskakovali steno, zavarovali dele stene s fiksnimi vrvmi in se zopet umikali nazaj v bazno taborišče. Da so se hitreje aklimatizirali so obiskali še en sosednji nižji vrh in hkrati študirali steno Daulagirija. Ko so bili boljši pogoji — lepše vreme, so naskočili zopet steno, v kateri so prebili skoro 13 dni. Slike s te odisejade, ki jih je napravil Stane Belak v steni ogroženi od plazov in padajočega kamenja so večkrat kar poskrbele, da nam je šlo malo mrzlo po hrbtu. Ko so se končno rešili nevarne stene, so rabili še en teden za povratek do baznega taborišča, ki so ga ostali trije tovariši že zapustili, misleč da je tovariše ugonobila stena.

Ko je naša trojka pod najtežjimi pogoji premagala steno na približno 8000 metrov višine, je imela v načrtu še vzpon po grebenu na vrh Daulagirija, ki pa ga ni mogla izvesti, ker se je vreme zelo poslabšalo. Povratek so si izbojevali pod najtežjimi pogoji — temperature okrog —40 stopinj, snežni viharji in brez hrane. Da so vse to preživeli je pravi čudež. Po 13 dneh so končno prišli pod steno, kjer so jim prvo pomoč v hrani — kislo mleko in sir nudili nepalski pastirji. Ampak s tem se pot še ni končala, trajalo je še tri tedne predno so dosegli zdravniško pomoč, kajti enemu teh treh alpinistov Cenetu Berčiču so ozebli prsti na nogi (v Ljubljani so mu jih morali amputirati).

Stane Belak je svoje slike zelo živo in napeto komentiral. Česar ni mogel v slikah posredovati (pri nizkih temperaturah fotoaparati niso delovali) je posredoval v besedah — psihični napori, ki so jih morali prenašati, strah, pa tudi veselje. Vsa razpoloženja so te tri slovenske alpiniste spremljala na njihovi odisejadi. Za vsem tem uspehom pa je bila jeklena volja, nečloveški napori in mnogo samopremagovanja. Stane Belak se je izkazal ne samo kot izvrsten alpinist, temveč tudi kot izvrsten predavatelj.

Seveda je bilo na koncu predavanja še mnogo vprašanj in mnenja o takšnih odpravah so bila najrazličnejša (nekateri so menili, da je to samomorilstvo). V zvezi s tem je Belak poudaril, da ne hodi na ekspedicije zaradi nevarnosti, vendar pa je treba vedno računati tudi z neprijetnimi oziroma nenačrtovanimi dogodki.

V okviru tega dia-predavanja je sodeloval tudi slovenskim planincem na Koroškem poznani alpinist in vodja odprave na Grenlandijo (pred meseci predaval v Celovcu in v Ločah) Janez Bizjak, ki je zbrano publiko seznanil z uspehi jugoslovanskih alpinistov. Pri tem se je skliceval na eno najvidnejših alpinističnih revij na svetu „Mountain", kjer je pisalo, da so si Slovenci z uspehi zadnjih let priborili mesto najboljših na svetu.

M. T.

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo krajevnih dejavnikov in Krajevnega odbora ZSO bo pisarna odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure.

V soboto 20. marca 1982 bo v pisarni dipl. inž. Feliks Wieser tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

Semislavče - Lipa

V četrtek 4. marca smo se na pokopališču v Lipi nad Vrbo za vedno poslovili od Terezije Markovic iz Semislavč pri Rožeku. Po dolgi težki bolezni je 1. marca v 60. letu starosti za vedno zatisnila njene dobre oči. V globoki žalosti je zapustila moža, hčerko in sina, ki jo bodo zelo pogrešali. Pokojna je dalj časa bolehala, tako da je morala v bolnišnico, vendar ni bilo več pomoči.

Pokojna Terezija Markovic je bila daljnja sorodnica akademskega slikarja Petra Markoviča, kateremu so dan pred njeno smrtjo rožeški prosvetaši odkrili spomenik. Kot sorodnica tega velikega rožeškega rojaka se je zelo veselila, da bo le-ta dobil spomenik. Na žalost se odkritja spomenika ni mogla udeležiti, vendar je z velikim zanimanjem spremljala priprave in pomagala z informacijami, saj se je še dobro spominjala strica „mavarja" in mnogo vedela povedati o njem.

Terezija Markovic je bila dolga leta poštarica (pismonoša) v Rožeku. Za časa njenega službovanja ni bilo avtomobilov, da bi razvažali pošto, ampak je bilo treba hoditi peš. Bila je splošno priljubljena in šla zelo na roke občanom. Zaradi težav z nogo pa je morala iti predčasno v pokoj. Z njeno smrtjo smo zgubili dobro ženo in mater in zvesto pripadnico naše narodne skupnosti. Kako je bila pokojna priljubljena med našim ljudstvom pa je najzgovorneje prikazala velika udeležba na pogebu.

Pogreba se je poleg domačinov od blizu in daleč udeležilo tudi veliko število duhovnikov in bogoslovcev iz Salzburga (slednji so kolegi sina pokojnice, ki študira bogoslovje v Salzburgu).

Od drage pokojnice so se poslovili salzburški bogoslovci s pesmimi žalostinkami v obeh deželnih jezikih.

Pokojno Terezijo Markovic bomo ohranili v častnem spominu, možu hčerki in sinu ob tej težki izgubi izrekamo naše globoko sožalje.

Ob štiridesetletnici pregnanstva in upora

Podatke za izselitev je zbiral koroški Heimatbund

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Tožilec: Ali ste postavili Maier-Kaibitscha za vodjo tega urada, ker je dobro vršil funkcije v pokrajinskem uradu za narodnostna vprašanja?

Rainer: Da, imel sem zaupanje vanj.

Tožilec: Obtoženi Rainer, selitve na Koroškem so se vršile v letu 1942. Po kakšnem kriteriju pa so se tam vršile selitve?

Rainer: Krog oseb se je določal po dveh straneh, po eni strani potom gestapa, k temu pa je potem še Maier-Kaibitsch iz državno-političnega vprašanja zavzel svoje stališče. Če sta oba soglašala, tedaj je prišlo do selitev.

Tožilec: Ali ste se pri Maier-Kaibitschu zanimali, odkod ima podatke za te osebe?

Rainer: On je točno poznal to cono in je imel zaupnike v koroški domovinski zvezi (Kärntner Hei-Heimatbund, naslednik prvotnega Kärntner Heimatdiensta — op. ured.) v posameznih krajih.

Tožilec: Kdaj pa so te podatke ti zaupniki zbrali?

Rainer: Ves čas delovanja Heimatbunda, to je od njegovega obstoja.

Tožilec: S tem priznate, da je Heimatbund zbiral te podatke?

Rainer: Da.

Pomočnik tožilca: Posledica tega pa so bile prav izselitve koroških Slovencev. Od kdaj je Heimatbund zbiral te podatke o Slovencih?

Rainer: Na to vprašanje sem že odgovoril. Od svojega obstoja.

Pomočnik tožilca: Ali je te podatke zbiral samo Heimatbund ali pa tudi avstrijske državne oblasti?

Rainer: Smatram, da se je tudi avstrijska policija bavila s tem.

Pomočnik tožilca: Ali se je avstrijska policija bavila tudi z narodnostnimi vprašanji?

Rainer: Pečala se je tudi z nacionalnimi stvarmi.

Pomočnik tožilca: Ali ste Maier-Kaibitscha vprašali, odkod ima podatke, da se morajo te osebe izseliti? Kako je to podrobno utemeljil?

Rainer: Kaibitsch mi je rekel, da se imena teh ljudi vedno zopet ponavljajo.

Pomočnik tožilca: Torej je Maier-Kaibitsch odlično vplival na to, kdo bo izseljen?

Rainer: On je bil z vodjo gestapa skupno merodajno odločilen.

Letos obhajamo štiridesetletnico pregnanstva in obenem tudi štiridesetletnico vključitve koroških Slovencev v vstajo slovenskega naroda. Obeh dogodkov se bomo spominjali skozi celo leto, osrednja spominska svečanost pa bo v nedeljo 18. aprila 1982 v celovškem Domu glasbe.

Bogata in pestra dejavnost Avstrijsko-jugoslovanskega društva

Prireditve 1982:

April — VIGREDNI IZLET 1982. „Vigredi naproti ... v Zadar" — 1.—4. aprila
Maj — NA OBISKU PRI PRIJATELJU. „Umetnik Jože Horvat-Jaki" — njegovo življenje, njegove ideje, njegova dela — 15. maja (dnevni izlet)
Junij — KLUBSKA PRIREDITEV. „Nepoznana Jugoslavija — po sledovih zgodovine" — kombiniran izlet z lastnim osebnim avtom in z železnico — od 5. do 12. junija
RAZSTAVA V CELOVCU. „Slovensko slikarstvo od romantike do impresionizma" (v Koroški deželni galeriji)
Julij — HALO SOSED. „Folklorni večer na Otoku/Maria Wörth - oder na jezeru" Počitniška akcija za mladino v Velem Lošinju
Avgust — Počitniška akcija za mladino v Baški na otoku Krku (izmenjava) in v Izoli v Istriji
September — JESENSKI IZLET 1982. „Olimpijsko mesto Sarajevo" — Preteklost, sedanjost in prihodnost — od 30. septembra do 3. oktobra
Oktober — RAZSTAVA A-J DRUŠTVA V MURSKI SOBOTI „CARANTANA". Razstavljajo koroški umetniki
November — OBISK GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
December — MARIBORSKO LUTKOVNO GLEDALIŠČE bo gostovalo na Koroškem (tudi v nemškem jeziku)
OBČNI ZBOR A-J DRUŠTVA v Celovcu — ob tej priložnosti bo razstava „Dubrovnik — biser Jadrana" z deli inž. Mirka Megliča

IVAN DOLENC 2

INDIJANKA

Sam seveda ni bil eden tistih, ki bi se spustili v pregovore zgolj zaradi telesnih čarov neznane ženske. V svetu, v katerem je živel zadnja leta, menjava hotelskih cip ali osamljenih ločenk z ulice ni bila nič posebnega. Na svojih potovanjih je videl marsikaj, zato se ni prav nič čudil neznančevi ponudbi sredi noči. Vzdržal je pri vratih in poslušal, ker se mu je prikradla misel o tem, kaj bo z nesrečnim dekletm, če se on ne zavzame za njega — pa četudi samo za nekaj ur, do jutra, ko jo lahko popelje na dostojen način iz hotela in ji ponudi vsaj majhno južino in nekaj denarja, kar tako za vsak primer in za mučno vroč dan, ki jo spet čaka na cesti do večera. Pošlje jo lahko tudi domov, če ga pozna, potem se odpelje dalje po svojih potih. Imel bo vsaj zavest, si je rekel, da je revi olajšal nekaj ur prostaškega življenja v civilizirani divjini.

Bilo pa je še nekaj drugega, kar je Sama nagovarjalo, da naj nekaj stori. Odkar je zapustil šolo ob izbruhu vojne, in takrat še ni bil dopolnil svojega petnajstega leta, ga je vsega prevzela želja, da bi pomagal ljudem krog sebe. Nikoli se ni vprašal, od kod ta njegova zavzetost za bridkosti drugih. Če pa bi si kdaj le zastavil to vprašanje, bi gotovo prišel stvari do dna s preprostim odgovorom, da mu je to podarila vojna — s svojim slepim sovraštvom, ki je po drugi strani pognalo na ruševinah prav toliko cvetja najgloblje občutene ljubezni.

Tačas se je s hitrostjo filmskih podob zvrstilo pred njegovimi notranjimi očmi tistih nekaj ljudi, ki jih je srečal in pobliže spoznal samo zaradi tega svojega nagona.

Ali ga ne vleče k neznani Indijanki prav ista čudna sla, ki mu je nekoč, pred leti povedala, da je zaljubljen v dekle, ki ne more govoriti? Ali ne misli zdaj kakor takrat, ko je hotel nememu dekletu postati vodnik in dobrotnik? Kako zelo mu je bilo tisto dekle hvaležno in kako močno ga je ljubilo — z očmi, rosnimi od solz, z dotikom drobnih rok, z nebogljenimi, sramežljivimi kretnjami? Kdo naj to pozabi!

Toda teh svojih občutkov Sam ni izrekel. Bert Satler bi se mu smejal v brk, če bi le zinil kaj takega. V tem delu Kanade Indijanci niso ljudje. Morda gledajo v kakšni drugi provinci nanje drugače, tam pa Sam še ni bil, da bi to videl.

„Velja," je kratko in tiho izjavil. „Tu je deset dolarjev. Ob štirih se odpravite iz hotela, kakor ste obljubili. Dajte mi to obleko. In povejte še, kaj neki počenja punca sama v sobi?"

Bert mu je izročil zvitek rožnate svile in zgrabil za denar v Samovi roki. Porinil je bankovec v žep in si pri priči zadrgnil pas. „Spi," je odgovoril. „Vzel bom še srajco in čevlje iz sobe, medtem pa se pripravite za premik. Takoj se povrnem."

Sam je v naglici zbral po sobi obleko in prtljago. Tako zelo se mu je mudilo, da se ni niti oblekel. Gol, kakor je bil prej v postelji, se je postavil k vratom in čakal na vrnite nočnega gosta.

Ta se je res hitro vrnil. Potrkal je nalahno na vrata in vstopil brez Samovega privoljenja. Pred posteljo je položil par obnošenih čevljev, srajco je vrgel prek stola ob steni. Potem je mirno legel, kot da je od nekdaj v tej sobi doma, in se poslovil od Sama: „Hvala za uslugo." S tem se je obrnil na postelji in zaprl oči.

— — — — —

Sam je stopil na hodnik in pogledal proti sosednji sobi. Pred njo je gorela na hodniku medla žarnica. Nekaj je še okleval, potem si je rekel, da se zdaj nima več kam umakniti, ker je njegova soba zasedena in si tam postelje brez večjega hrupa ne more osvojiti. Po prstih je zakorakar proti veliki sedemnajstici na vratih. Tiho je vstopil, odložil za vrati svojo prtljago kar na tleh, nato je vrata za seboj zaprl in obrnil v ključavnici ključ.

Šele ko je vse to opravil in si kratko oddahnil, je pogledal po sobi. Hotel si je čimprej ogledati žensko, ki ga je tu čakala. Toda namesto nje je štel številne pivske steklenice na tleh, videl je kozarce, ki je v njih še plavalo žoltorujavo pivo, in v na pol temni sobi je razločil tudi igralne karte, razmetane po mizi, po postelji in po tleh, kot bi jih nekdo nalašč posejal naokrog.

Ob svoji prtljagi je odkril ženske čevlje, rujave in s petami, ki so bile nekoč visoke, pa so izgubile vsaj polovico svoje nekdanje dolžine pri hoji po mestnem tlaku.

Indijanke ni bilo nikjer. Ali ga je Bert prevaril in mu prodal samo oblekco in ničvredne ostanke čevljev?

Sam je stopil k oknu onstran postelje. Z visoke širjave tam zgoraj je, prav kakor v njegovi sobi, lila mesečina in metala sence od stene do stene. Nagnil se je skozi okno in zajel polna pljuča svežega jutranjega zraka. Pripravljen je bil pozabiti neslano šalo in si privoščiti nekaj ur spokojnega spanja. Pretegnil se je torej in odstopil od umazanih šip. Vtem je zadel z nogo ob nekaj mehkega in se obrnil.

Pred njim je ležala ženska, ki jo je prej zaman iskal po sobi. Spala je na preprogi vzdolž postelje in njeni dolgi črni lasje so počivali na velikem belem zglavniku, ob katerega je zadel Sam. Indijanka ni imela na svojem temnem telesu niti najmanjše krpice blaga.

Gora modrosti

(PRIPOVEDKA IZ STARE BUHARE)

V Oimu je živel modri starec Siradžadin. Kadar je kdor koli težko zbolel, je njegova družina iskala leka pri Siradžadinu in bolnik je ozdravel. Če se je v Oimu pojavila suša, je modri starec nagnal potoke, da so narasli in napojili žejno zemljo. Kadar so sosedna plemena napadla Oim, je Siradžadin dajal bojevnikom svojega plemena tako modre nasvete, da jih noben sovražnik ni mogel premagati.

Slava modrega Siradžadina se je razširila po vseh muslimanskih deželah. Od povsod so ljudje prihajali v Oim prosit Siradžadina nasvetov. In modrec jih je dajal vsakomur.

Nekoč so iz daljnjih krajev prišli močni in zdravi ljudje, s torbami, polnimi darov, ki so jih položili pred Siradžadina. Najstarejši izmed njih mu je dejal:

„Prišli smo k tebi, o Siradžadin, iz raznih krajev. Vsak od nas je najznamenitejši in najmodrejši med svojim ljudstvom. Toda naša modrost je proti tvojemu znanju ničeva kakor žuborenje potoka ni nič v primeri s slavčevo pesmijo. Deli svojo modrost z nami in mi jo bomo ponesli po vsem svetu."

Siradžadin je pogledal potnike, toda ni jim odgovoril, niti ni sprejel njihovih darov. Tedaj je isti človek ponovil:

„O modrec! Usliši našo prošnjo! Ti edini obvladaš veliko modrost. Tvoja dežela je podobna raju; v njej vse cvete in napreduje, a pri nas suša pustoši polja, živina nam propada, ljudje umirajo. Nauči nas, da tudi naši kraji postanejo podobni raju, kakor je tvoj kraj, o modri Siradžadin."

Siradžadin je pogladil svojo kot bombaž belo brado in rekel:

„Otroci moji! Razumem vašo željo. Tudi jaz želim, da bi po moji smrti bili na svetu ljudje, ki bi s svojo modrostjo pomagali ljudstvu. Toda modrost je mogoče doseči samo tako, če se človek odreče vsega. Jaz sem svoje znanje zbiral počasi, z velikim trudom in odpovedovanjem. Povedal vam bom, kako je to bilo."

In Siradžadin je pričel pripovedovati svojo povest:

„Bilo je to davno, davno, v času ko je živel moj praded, a mogoče še prej. Na svetu se je naselila Modrost. Tavala je med ljudmi, toda nihče je ni poznal in ni vedel, kako je treba z njo ravnati. Vendar se je našel neki človek – carskega rodu – pameten in domiseln. Ta človek je zavladal nad Modrostjo in njegovo ljudstvo je postalo največje med vsemi. Toda njegova veličina je šla po poti, prepojeni s krvjo. Napadal je sosedna plemena, jih premagoval in vodil v suženjstvo, ropajoč njihova bogastva. Ubijal je neposlušne in pošiljal bolezni nad svojega sovražnika. Cele pokrajine je, če jih ni mogel premagati z orožjem, zasipal s peskom, a iz dežel, v katerih so živeli siromaki, je odvračal vodo, da je z njo napolnil svoje potoke. Zaradi njegove zahrbtne modrosti je narod trpel kot pod jarmom.

Takrat pa je velika Modrost, videč da jo izkoriščajo ne samo za dobrobit ljudi, ampak tudi za njihovo škodo, rekla svojemu gospodarju: ‚Preveč lahko si me dobil in zato nisi razumel, niti kaj veljam, niti zakaj sem potrebna. Odslej me bo spoznal samo tisti, kdor bo vložil mnogo truda in potrpljenja v to, da me najde in razume.' Nato je Modrost zapustila carski dvor in šla v goro.

Preteklo je mnogo vekov in mnogo ljudi je iskalo goro, v kateri se je skrila Modrost, vendar je ni nihče našel. O tej gori tudi jaz nisem nič vedel.

K temu ljudstvu sem prišel še kot otrok. Sprejel me je nek bogataš, ki me je vtaknil med sužnje. Delal sem od zore do trde noči.

Vsako noč sem po delu, ki me je trlo, padel na golo zemljo in grenko jokal. Nekoč je k meni prišla stara Mor, dobra kača, ki se mi je zvila okoli vratu in rekla:

„Že nekaj noči te gledam, kako se mučiš, dečko. Nekoč sem slučajno popila nekaj kapelj tvojih solza in v njih sem začutila toliko grenkobe, da bi ti rada pomagala. Povej mi, kaj si želiš."

„O modra Mor!" sem odgovoril kači. „Ti si prvo bitje, ki se je zmenilo zame in prišlo k meni z dobro namero, kajti jaz sem sirota in nimam nikogar na svetu. Vprašaš me, kaj si želim? Prvo, kar bi rad izvedel, je to, kako bi moglo postati delo sužnjev lahko, a življenje svobodno. Potem bi rad zvedel, kakšno moč ima moj gospodar, da si je on, ki je sam, podredil toliko dobrih ljudi. In še mnogokaj bi rad, toda ne bom našteval svojih želja, ker se mi ne bodo izpolnile. Saj sem beden suženj in niti z mesta se ne morem premakniti, ne da bi to izvedel moj gospodar."

„Ne, dečko," mi je odgovorila Mor, „znanje se ne kupuje z bogastvom. Veliko srce imaš in mnogo želja in odločila sem se, da ti pomagam. Z jutrišnjim dnem bom vzela tvojo motiko in kopala bogataševo zemljo. Ti pa boš šel v goro, ki je nedaleč od tod. Zvečer se boš vrnil in tvoj gospodar ne bo nič vedel, da si bil v gori.

Tam v gori je še v prastarih časih Modrost pustila svoje spise. Mnogo plasti zemlje jih je pokrilo. Pod vsakim slojem so rodovi Modrosti skrivali po eno Znanje, a kače smo jih iz veka v vek čuvale. Mogoče ti bo treba vložiti vse življenje v delo, toda ko boš dignil poslednji sloj zemlje s poslednjega spisa, boš postal največji med ljudmi."

Drugo jutro sem šel v goro in pričel kopati prvi sloj zemlje. Toda bil sem izmučen in lačen in do mraka sem izkopal samo nekaj prgišč peska. V obupu sem gledal ničeve plodove svojega dela, kar je k meni počasi prišla želva. Prinesla mi je jajc; ko sem se najedel, mi je šlo delo hitreje od rok. Drugi dan mi je riba iz jezera dala svoje ikre, mravlje so mi privlekle zrnja, celo skobec mi je vrgel svežega fazana. Tako sem, s pomočjo ptic, rib, zveri in žuželk delal neutrudno, še sam ne vem koliko let. Komaj mi je uspelo odkopati en spis in ga prebrati, že se je razsul v prah, da ga kdo drugi ne bi bral brez truda. In znanje, ki sem si ga pridobil, sem uporabljal v dobrobit svojega ljudstva. Pol veka je trajalo, preden sem pod granitnimi in drugimi sloji zemlje našel poslednje Znanje. Tedaj sem postal to, kar sem, a življenje mojega ljudstva se je izboljšalo.

Vam, otroci moji, svetujem: „Pojdite na razne strani in iščite višine, na katerih je Modrost skrila svoja Znanja. Posvetite svoje življenje nekemu velikemu smotru in takrat boste dosegli, kar ste hoteli. Kajti modrosti si ni mogoče pridobiti tako lahko, kakor se naučimo pesmi. Do nje je treba priti z delom in v ztrajnostjo."

Naš psiček

Naš psiček, hov, hov,
nas čuva tatov,
podi postopače,
pomeri ti hlače,
če drezal bi vanj.
Miru ne pozna,
naprej se igra,
če drugega ni,
svoj repek lovi.

Uganke

Ima le borne črke tri,
na prodaj se povsod dobi,
ljudem tekne, saj je jed,
ki vsakomur gre v slast.
Od zadaj beri črke te,
pa brž nastane drugo ime –
ime zveri, ki je gorje,
če kje dobi te v pest.
(sir — ris)

Prva je glasnik pomladi,
ptič je to kaj klepetav,
dolg mu kljun je, vrat pa kratek,
suknjič črn je, lesketav.
Niti polžek, niti grozdje
pred črnuhom varno ni,
blebetati nauči se,
dasi papiga on ni.
(škorec)

Na strehi poseda,,
pa v kuhinjo gleda.
(dimnik)

Surovež

V nabito polnem vlaku so se vozili ljudje. Poletna vročina je bila neznosna. Mladi potniki in potnice so prepuščali svoje prostore starejšim možem in ženam, da so jim olajšali potovanje.

V kotu vagona se je stiskal mladenič. Kakih petindvajset let mu je bilo. Zraven njega je sedel starček. Bil je njegov oče.

Na majhni postajici je v prepoln vagon vstopil potnik v najlepših letih. Spotoma se je bil nekje opil. Nekaj časa je stal, toda ker v nogah ni čutil ravnotežja, ga je v vagonu premetavalo sem in tja. Pisano je pogledoval v kot, kjer je sedel mladenič bledega obraza. Iznenada pa je zakričal:

„Hej, ti, mladenič, ali tako spoštuješ starost? Jaz sem starejši od tebe! Spodobi se, da mi prepustiš sedež!"

Mladenič se je žalostno nasmehnil in molčal. To pa je opitega možaka ujezilo, da je kakor spodboden bik skočil k njemu in ga potresel za ramena. „Prepusti mi prostor, ali pa te vržem skozi okno!" je rjovel.

Zdajci se je oglasil starček. „Le potrpite, saj že greva," je dejal.

In ko je vlak ustavil na prihodnji postajici, si je starček naložil na ramena sina ter ga ponesel k izhodu. Po nogah so mu opletale prazne sinove hlačnice . . .

„Ho, kaj vaš sin nima nog?" je vsiljivi možakar izbuljil oči.

„Ne, nima jih," je odvrnil starček. „Komaj šestnajst let mu je bilo, ko je odšel k partizanom. Fašistična mina mu je odtrgala noge nad koleni."

Starček je izstopil s svojim tovorom. Nesel je sina k zdravniku, kjer so nanj čakale naročene proteze.

Vsiljivi možakar se je z zmedenim obrazom zazrl v potnike. Iz vseh oči je bral tihi očitek: „Surovež!"

Osramočen je izstopil na drugi strani vagona in utonil v množici.

Bert nikakor ni pretiraval, je pomislil Sam. Na preprogi je ležalo lepo dekle. Zalito in od sonca ožgano telo se je svetilo v mesečini pod oknom. Velike, enakomerno okrogle prsi so se dvigale in spuščale z vsakim vdihom in izdihom. Črni konci so bili zaostreni kakor puščici. Sam je vdihaval ostri vonj mladega ženskega telesa. Dišalo je po divjih mačicah.

Moja je, si je nenadoma rekel, skrbeti moram zanjo.

Odkorakal je nazaj k vratom in potegnil iz ključavnice ključ. Zaprl ga je v predal omarice pred posteljo. Nato je legel in v mislih drsel z rokami po speči ženski na preprogi. Te razburljive misli so povsem izpodrinile podobe sveč in načrtov za jutrišnji poslovni dan. Zaspal je, da sam ni vedel kdaj.

– – – – –

Ko se je prebudil, so ga skelele zaspane oči. Po sobi je bilo razlito vsiljivo dopoldansko sonce. Pogledal je na uro. Bilo je ob devetih. Sedel je na postelji, prekrižal noge in si z obema rokama pomel oči. Bolela ga je glava.

Ob vznožju postelje je stala Indijanka. Stala je nepremično pred njim, oblečena v svojo rožnato obleko, in ga opazovala.

„Hi!" je pozdravila, ko je videla, da je odprl oči. „Čakala sem, da se prebudiš. Lep dan je zunaj."

„Hi!" je pozdravil Sam in jo pozorno motril od pet do glave. Bila je visoka in vitka. Razen dolgih, vranječrnih las prav nič na njej ni spominjalo na njeno indijansko poreklo. Imela je enakomerno izoblikovan obraz, lepe, nabrekle ustnice, in prav raven nos. Ko ga je pozdravila, mu je pokazala svoje zdrave bele zobe.

Stopila je bliže k njemu. Menda je čakala, da jo Sam povabi k sebi. On pa ni rekel več besede in jo je samo meril z očmi, kakor je to delal s svojimi svečami ob dnevih, kadar jih ni veliko prodal. Skušal se je dokopati do njene prave cene. Kar tako iz navade in ne morda zato, ker bi jo smatral za prodajno blago.

„Sedi k meni," je končno rekel. Indijanka je ubogala. Sedla je k njemu na rob postelje in potegnila svoje bose noge podse. Z roko se je naslonila na posteljni okvir in še bolj odprla svoje velike oči. Sam je imel občutek, da bi se lahko potopil v njihovi zelenini, tako so bile globoke. Nekaj časa jo je samo gledal. Spraševal se je, kako neki sta mogla njegova sinočnja soseda poslati to zrelo lepoto spat na tla kot žival. Podleža! je zarohnel sam zase. Njene dolge črne trepalnice niso trenile.

Ko se je je nagledal, se je spustil nazaj na žimnico in rekel:

„Povej mi, kaj vse znaš." Komaj je to izrekel, že si je mislil, kakšno neumnost je izgovoril. Saj vendar ne gre, da bi hotelski gost vprašal svojo priležnico najprej po njenem poklicu.

„Negovala sem bolnike," je Indijanka nedolžno odgovorila. „Bila sem bolniška sestra."

Sam jo je debelo pogledal. Takega odgovora ni pričakoval. Da bi skril svojo nerodnost, je povzel:

„Ali bi negovala tudi mene?"

„Zakaj pa ne? – Si bolan?"

„Sem, in še hudo resno," je odgovoril.

„Kakšne nege si potreben?"

„Znaš zdraviti domotožje?" je naglo vprašal.

„Domotožje? Ni mi neznano." Indijanka se je presedla na postelji.

„Kaj veš o njem?"

„Vse, prav vse, si mislim. – Angleščina ni tvoj jezik?"

„Ne."

„Čudno!"

„Kaj je čudnega na tem? Oba sva tujca v tej deželi."

„Res je. Jaz sem Ojibwa, ti pa Evropejec."

„Šolana si."

„Do šestnajstega leta sem hodila v našo šolo." Poudarila je ‚našo', s čemer je označila indijansko šolo.

Nekaj prikupnega je bilo v njenih odkritih besedah. Samu se je zdelo, da bi se s kakšno petnajstletno šolarko ne pogovarjal drugače. Dekle je bilo olikano in je izbiralo besede. Govorilo je z lahnim naglasom quebeških Francozov. Pa si je Sam brž rekel, da ta primerjava ne more obveljati. Ojibwe nikoli niso govorili francoski.

„Potemtakem dobro veš, kdo je domačin in kdo ni," je spet spregovoril, samo da je nekaj rekel.

„Da. Prebudila sem se dolgo pred teboj in te opazovala. Takoj mi je nekaj reklo, da nisi od tukaj."

„Po čem si to povzela? Po mojem trdnem spancu?"

„Ne. Noben domačin me ne bi pustil spati, kakor si ti to storil. Takoj bi nekaj zahteval za svoje dolarje."

„Tako? Pa si vsaj dobro spala?"

„Hvala. Odlično."

Sam je zdaj vedel, da se ta dan nikamor ne bo premaknil. Indijanka se mu je prikupila. Pomislil je na to, kako lepo bi bilo, če bi vedno imel na potu ob sebi takole dekle. Svoje večne samote se je najedel. Bolela ga je še bolj kot domotožje, ki je prišlo nadenj samo od časa do časa.

Toda v hipu se je otresel otožnih misli in zaklical:

„Pokaži mi, kako znaš poljubljati!"

Ženska se je naglo premaknila, kot bi nekdo sprožil v njej jekleno vzmet. Črne trepalnice so se ji pozibale in usta nasmejala. Legla je k njemu in mu nastavila svoje temnordeče ustnice. Sam jo je potegnil nase in jo bežno poljubil. Njena usta so bila vroča in dišeča kakor kuhane maline. Po tem prvem poljubu ga je poljubljala sama, po licih, po vratu, po rokah. Samu je to prijetno delo. Pri svojih osemintridesetih letih in pri svoji obilni teži še ni bil star, čeprav močno osamljen in nevajen nežnosti z žensko.

(Dalje v prihodnji številki)

Naša dejavnost dokazuje

da spadamo med najbolj aktivne in trdožive narodne skupnosti

Bujna dejavnost koroških Slovencev na kulturno-prosvetnem področju, na literarnem in založniškem, na likovnem in ne nazadnje tudi na znanstvenem področju v zadnjih letih je brez dvoma izraz naše nezlomljive življenjske volje in dokaz, da spadamo med najbolj aktivne in trdožive narodne skupnosti v Evropi. Iz dneva v dan bolj zaznavna gospodarska prizadevanja z ustvarjanjem novih delovnih mest ne krepijo le gospodarsko osnovo naše narodne skupnosti, marveč tudi narodno zavest našega človeka kot pogoja za njegovo socialno in politično osvoboditev, brez katerih je — kakor pravi Cankar — nemogoča kulturna svoboda. Prav zaradi teh pozitivnih aspektov — ki jih s slovensko gimnazijo dopolnjuje še razveseljivo dejstvo stalne rasti lastnega intelektualnega potenciala — pa se mi zdi, da imamo in čestokrat tudi sami ustvarjamo preveč optimistično sliko o dejanskem našem položaju.

Tako je dejal v svojih uvodnih izvajanjih na „okrogli mizi" v Ljubljani predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, ki je potem opozoril, da se kljub dobrim sosedskim odnosom, kljub vsevrstnemu sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo, kljub podobnim stališčem nevtralne Avstrije in neuvrščene Jugoslavije v Združenih narodih in na raznih mednarodnih konferencah, kljub gospodarskemu sodelovanju na tretjih tržiščih, kljub številnim medsebojnim obiskom državnikov in le-te spremljajočim pozitivnim komunikejem ter kljub absolutnemu priznanju meje, njene nedotakljivosti in nespremenljivosti, kar vse bi moralo vplivati in se odražati v odnosu do manjšine kot vedno spet poudarjene naravne posrednice med sosednima državama — da se vse to nikakor ne odraža v odnosih politike in družbe večinskega naroda do slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

„V tem pogledu tudi obveznosti, ki jih je sprejela Avstrija v členu 7 državne pogodbe, niso ničesar spremenile. Odnosi uradne avstrijske politike in avstrijske družbe slej ko prej trpijo pod topo nacionalistično miselnostjo zlasti odločujoče koroške družbe, pod domišljavim ‚kulturträgerstvom' metropole nekdanje avstro-ogrske monarhije in končno pod bolestnim, neracionalnim antikomunizmom uradne Avstrije ne glede na njeno trenutno strankarsko-politično vladno strukturo."

To so vzroki za neuspešnost ali bolje povedano neučinkovitost in neprodornost naše politične borbe vse od konca vojne in zlasti od podpisa avstrijske državne pogodbe, je dejal predsednik ZSO. In le ob poznanju navedenih vzrokov je mogoče razumeti, kako je moglo priti do sedmojulijske zakonodaje iz leta 1976, ki je tipičen odraz agresivne nacionalistične miselnosti in domišljavosti kulturne vzvišenosti.

■ Ali ni naravnost izzivalno, da zakoni, sprejeti baje v zaščito manjšine, ščitijo pravico do asimilacije in ne manjšine pred asimilacijo, kakor to zahtevajo vsi mednarodni manjšinsko-varstveni dokumenti in dogovori?

■ Ali ni naravnost anomalija, da se moramo na Koroškem v zadnjih letih, to je od leta 1976 naprej, boriti proti formalno-pravni, zakonski ureditvi naših življenjskih vprašanj, za katero smo se borili več kot dvajset let?

V podkrepitev svojih ugotovitev je navedel konkretne primere, kako oblasti prav s sklicevanjem na zakon o narodnih skupinah prepovedujejo Slovencem uporabo materinega jezika ter zahtevajo odstranitev dvojezičnih napisov.

„Ali ni to najbolj groba kršitev človekovih pravic in demokratičnega upravnega ustroja," je naglasil dr. Zwitter. „Zato je tudi razumljivo, da je bil ravnatelj žitrajske šole Franc Kukovica in da smo bili koroški Slovenci v tem primeru deležni solidarnostne podpore velikega števila demokratičnih družbenih struktur iz skoraj vseh političnih strank v Avstriji, pa tudi iz Nemčije ter od številnih mednarodnih ustanov. Ne zamerite mi, če v tej zvezi kritično pripomnim, da na žalost iz Slovenije in Jugoslavije tako spontane solidarnostne podpore nismo bili deležni. Vzrokov nočem iskati, je pa to dejstvo ob stalnem poudarjanju trajne skrbi matičnega naroda in permanentne prisotnosti našega vprašanja v medsebojnih odnosih simptomatično, da naše vprašanje očitno le ni dovolj prisotno, da bi ob takih vznemirljivih pojavih sprožilo zanimanje in skrb ne le politične strukture, marveč celotne slovenske družbe."

Ob vseh teh dejstvih je pač razumljivo, zakaj koroški Slovenci odklanjamo trenutno formalnopravno ureditev naših življenjskih vprašanj potom tako imenovanega zakona o narodnih skupinah; zakaj se še naprej borimo za uresničitev določil člena 7 državne pogodbe po duhu in črki; zakaj nočemo sodelovati v sosvetih, ki hočejo političnim organizacijam koroških Slovencev odvzeti pravico legitimnega zastopstva slovenske narodne skupnosti in jih, ker gre le za posvetovalne organe, izločiti od sodelovanja in soudeležbe na odločitvenih procesih v manjšinskih zadevah. Prav tako razumljiva pa je tudi naša senzibilnost, če gre za pravice in dolžnosti matičnega naroda v korist podpore svojih manjšin in za naloge države matičnega naroda kot zaščitnice slovenske narodne skupnosti v smislu avstrijske državne pogodbe in drugih mednarodnih dokumentov.

Svoja izvajanja je predsednik ZSO zaključil z zagotovilom, da smo koroški Slovenci kljub vsemu pripravljeni za dialog. Stojimo neposredno pred obiskom avstrijskega državnega predsednika dr. Kirchschlägerja v Beogradu ter neposredno pred razgovori med pristojno vlado in prizadeto manjšino. „Pozdravljamo dobrososedske odnose, ker je v časih brez konfrontacije lažje reševati odprta vprašanja. Nismo prišli tožarit in črnit našo državo, ampak smatramo, da je objektivna informacija potrebna. Poudarjamo, da smo iskreno za dialog, da hočemo v enakopravnem dialogu pokazati širino in pripravljenost za kompromis — v kolikor je le-ta brez škode za osnovne pravice in za nadaljnji obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti mogoč, dopusten in sprejemljiv."

Sporočamo Vam, da proizvajamo, dobavljamo in servisiramo moderne sisteme regulacije za vse vrste ogrevalnih naprav. IMP-METALL-sistemi regulacije omogočajo prihranek energije do 35 odstotkov. Naš strokovnjak Vam je na razpolago za pomoč pri izbiri moderne in cenene regulacijske avtomatike.

IMP metall G. m. b. H.

9184 ŠT. JAKOB V ROŽU

Telefon (0 42 53) 544 - Telex 045752

Z YUGOTOURSOM NA POČITNICE

Z letalom z letališča Ljubljana od maja do oktobra (prevoz iz Celovca do letališča in nazaj vključen)

tedensko
v Srednjo Dalmacijo, Južno Dalmacijo in Črno goro

H. Amfora/Hvar	7 dni polpenzion soba kop WC bk	od S 2.985.—
H. Neptun/Dubrovnik	7 dni polpenzion soba tuš WC	od S 2.599.—
H. Bellevue/Budva	7 dni polpenzion soba tuš WC bk pogled na morje	od S 2.750.—

14-dnevno

Ciper	14 dni apartman	od S 5.730.—
Otok Kos	14 dni tuš WC bk polpenzion	od S 7.230.—
Kreta	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 5.313.—
Rodos	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 4.740.—
Glifada (Atene)	14 dni tuš WC noč/zaj	od S 5.720.—

popust za otroke od 10—30 %

Vse informacije in knjiženje: YUGOTOURS CELOVEC, Pfarrplatz 5/2 telefon 0 42 22 / 80 5 63, 80 5 64

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 12. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska oddaja: porcelan — 10.30 Mačka lovi miš — 12.15 Ko cveti puščavska roža — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Luzie, strah ceste — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Primer za dva — 21.15 Modna revija — 21.20 Jolly Joker — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 13. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Poj z nami — 11.05 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 14.25 Sodnik za mladinske prekrške — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Eden bo zmagal — 22.05 Šport s svetovnim prvenstvom v umetnostnem drsanju — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 14. 3.: 11.00 Uvod k današnjemu ORF koncertu — 11.15 ORF stereo koncert — 12.40 Retorična komunikacija — 15.00 Cleo, ljubezen in antika — 16.30 Ena, dve ali tri — 17.15 Nils Holgersson — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Zemlja — 21.35 Šport — 22.05 Poročila.

PONEDELJEK, 15. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Cleo, ljubezen in antika — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Konjske zgodbe — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.00 „Kje sem"? — 21.05 Kaz & Co — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 16. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Sodnik za mladinske prekrške — 12.00 Možje brez živcev — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Človek — 21.50 Novo od včeraj — 22.35 Poročila.

SREDA, 17. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 To je Napoli — 10.35 Mož išče ženo — 12.05 Slikanica — 12.15 Teleobjektiv — 13.00 Uredništvo — 17.00 Zginuli medvedek — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hitro, predno se sneg stopi — 21.50 Nogomet za evropski pokal — poročila.

ČETRTEK, 18. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Nebesa so že razprodana — 12.00 Spomini iz Merana — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Neverjetne pustolovščine Lemija Gulliverja — 17.50 Oskar super miš — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 HFK predstavlja — 21.00 Smrtonosna sezona — 22.35 Šport — svetovno prvenstvo v hokeju — skupina B Avstrija : Kitajska — 0.05 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 12. 3.: 16.00 Smuški poleti v Kulmu — 17.30 Retorična komunikacija — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Velika pustolovščina Himalaja — 21.00 Fascinirano odkrivanje — 21.15 Modna revija — 21.30 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Maribel tajnica — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 13. 3.: 11.55 Šport — smuški poleti v Kulmu in svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju — 16.20 Obroč stoletja — 17.20 Kdo me hoče? — 17.35 Spoznate melodijo? — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvetnika? — 20.15 Zlato Rena — 22.55 Kriminalka — 0.35 Poročila.

NEDELJA, 14. 3.: 11.55 Šport — smuški poleti v Kulmu — avstrijsko prvenstvo v plavanju (v dvorani) — svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Mož išče ženo — 21.45 Alfred Hitchcock: „Zadnji telefonski klic" — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 15. 3.: 18.00 Perspektive — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Draga družina — 21.00 „Kje sem?" — 21.05 Najnevarnejši možje sveta — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Žametni čevelj — 23.45 Poročila.

TOREK, 16. 3.: 17.45 Avstrijska zgodovina — 18.00 Orientacija — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Alfred na potovanju — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 17. 3.: 9.25 Prvenstvo za svetovni pokal — veleslalom za moške — 12.25 Veleslalom za moške — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.00 Knjižni magacin — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Faust — 0.10 Poročila.

ČETRTEK, 18. 3.: 17.45 Šolska oddaja: Odpadki vsebujejo surovine — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Jean Christophe — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Naj govorijo cvetice — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in šport.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 12. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Kar po domače.

SOBOTA, 13. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 14. 3.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 15. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Solistična glasba.

TOREK, 16. 3.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Koroški obzornik — Kako danes živeti? — Otroci, poslušajte!

SREDA, 17. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 18. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Mladinska oddaja.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 12. 3.: 8.50 TV v šoli — 10.00 Poročila — 11.55 Kulm: Smučarski poleti, prenos — 17.25 Poročila — 17.30 Kaj je novega pod streho — 18.00 Slovenski pihalni orkestri — 18.30 Obzornik — 18.45 Pred izbiro poklica — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Filmska kronika 1954 — 20.45 Ne prezrite — 21.00 Izbor Jugoslovanske popevke za pesem Evrovizije — 22.35 Športna oddaja — 22.45 Na pragu smrti, amer. nadaljevanka — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 13. 3.: 8.00 Poročila — 8.05 Ciciban, dober dan — 8.25 Mladi virtuozi — 8.45 O klavirju — 9.15 Kaj je novega na podstrešju — 9.45 Pustolovščina — 10.15 Mesta: Leningrad — 11.05 Za zdravo življenje — 11.15 Otrok in igra — 11.35 Po sledeh napredka — 12.05 Sodobniki: Karel Pečko — 12.45 Poročila — 16.40 Poročila — 16.45 Košarka — 18.10 Rezerviran čas — 18.25 Muppet show — 18.50 Naš kraj — 19.00 Zlata ptica: Martin Krpan — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ugrizni v kroglo, ameriški film — 22.05 Zrcalo tedna — 22.20 Zabavno-glasbena oddaja.

NEDELJA, 14. 3.: 8.30 Poročila — 8.35 Otroška matineja — 9.35 Izsiljevanje na Atlantiku — 11.10 Kažipot — 11.30 Narodna glasba — 11.55 Kulm: Smučarski poleti, prenos — 15.45 Rio Grande, ameriški film — 17.25 625 — 17.50 Športna poročila — 18.05 Jegulje potujejo v Sargaško morje, — 19.10 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Nepokorjeno mesto — 21.25 Moša Pijade, dokumentarna oddaja — 22.15 Športni pregled — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 15. 3.: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 Materinščina — 16.05 Kmetijska oddaja — 17.05 Poročila — 17.10 Mesta: New York — 18.00 Delegatski sistem — 18.30 Obzornik — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Človek, ki je pojedel volka, drama — 21.10 Ali se med seboj dovolj poznamo — 22.15 V znamenju.

TOREK, 16. 3.: 8.45 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 Književnost in jezik — 15.40 Beograd je svoboden — 17.10 Poročila — 17.15 Slovenske ljudske pravljice — 17.30 Češke plesne miniature — 18.00 Pisani svet — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Dohodek in povezovanje — 20.45 E. Zola: Nana — 21.45 V znamenju.

SREDA, 17. 3.: 9.25 Bad Kleinkirchheim: Veleslalom za moške, prenos 1. teka — 12.25 Bad Kleinkirchheim: Veleslalom za moške, prenos 2. teka — 17.30 Poročila — 17.35 Ciciban, dober dan — 17.50 Družina Smola — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzornik — 18.45 Za pesmijo v veliko trojstvo — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ne more biti zima, saj še poletja nismo imeli, kanadski film — 21.30 Velika Britanija — 22.00 V znamenju.

ČETRTEK, 18. 3.: 8.55 TV v šoli — 10.00 Poročila — 10.05 TV v šoli — 15.40 Beograd je svoboden — 17.10 Poročila — 17.15 Tillove dogodivščine — 17.35 Kuhinja pri violinskem ključu — 18.00 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Glasbeni četrtek — 21.35 Portreti: Prof. dr. Stane Mikuž — 22.05 V znamenju.

ROŽEK:

Spomenik akad. slikarju P. Markoviču

Kar je slovenskemu narodu prav posebno pa Šentjakobčanom slovničar Anton Janežič, to je Rožečanom akademski slikar Peter Markovič. Umrl je pred 53 leti, star 63 let. Domače Kulturno društvo, ki ima ime tega velikega rožeškega rojaka, mu je prejšnjo nedeljo na rožeškem pokopališču odkrilo kulturen spomenik. Otvoritvene slovesnosti so se poleg domačih prosvetašev in predstavnikov obeh kulturnih organizacij udeležili tudi rožeški župan Herbert Schiller (SPÖ), zastopnik Avstrijske ljudske stranke Jozej Blajer pd. Pongrac, vodja Enotne liste Rožek Ludvik Lesjak in kreator spomenika profesor France Gorše.

V svojem govoru je župan med drugim naglasil, da je bil Peter Markovič velik sin rožeške občine, na katerega so vsi brez razlike zelo ponosni. Prav tako je to poudaril predstavnik EL Ludvik Lesjak in menil, da naj bo spomin na Petra Markoviča tudi spodbuda za boljše medsebojno razumevanje. Ob tej priložnosti je tudi povedal, da koroški Slovenci letos obhajajo 40-letnico pregnanstva in upora.

Pred otvoritveno slovesnostjo na pokopališču pa je bil v gostilni pri Kosi na Ravnah kulturni spored, v okviru katerega je imel predsednik društva dipl. inž. Franc Kattnig slavnostni govor. Med drugim je dejal, da je odkritje spomenika Petru Markoviču lep prispevek k ohranjanju ljudske kulture in kulturnih dobrin, ki so nujno potrebne za ohranitev narodne identitete.

Naj še zapišemo, da so otvorili kulturni del prireditve na Ravnah pevci domačega mladinskega zbora pod vodstvom Gertije Valentinič. Na prireditvi je prvič nastopil tudi domači pevski kvartet pod vodstvom mag. Aleksa Schusterja, sodelovali pa so tudi pevci SPD „Kočna" iz Sveč, ki jih vodi prof. Anton Feinig.

Kulturno društvo „Peter Markovič" je uspešno zaoralo ledino kulture in prosvete in si s postavitvijo spomenika Petru Markoviču uresničilo dolgoletne sanje Rožečanov.

Nadebudnim rožeškim prosvetašem veljajo iskrene čestitke.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše" vabi na uprizoritev drame Ivana Cankarja

Kralj na Betajnovi

v ned., dne 14. marca 1982 ob 14.30 uri v kulturnem domu na Radišah.
Nastopajo igralce SPD „Radiše"
Režija: g. Anderle

Odbor

Pomagajte pomagati

Nogometni klub Slovenskega atletskega kluba si je v prvi polovici prvenstva v koroški podligi priboril odlično 5. mesto. Odlično zaradi tega, ker SAK zaostaja za vodečim moštvom samo za eno točko.

Konec meseca marca pa se začne druga polovica prvenstva. Brez dvoma šteje SAK med favorite za prvo mesto in tako za vstop v koroško ligo. Naši nogometaši so se za ta boj temeljito pripravili in bodo dali od sebe vse kar je v njihovih močeh.

Nobena skrivnost ni, da so številni nogometni klubi v velikih finančnih težavah. No, in isto usodo delijo tudi nogometaši SAK. Da bi se rešili teh težav je Slovenski atletski klub pred nedavnim pri Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu odprl konto pod šifro „1000×200". Te dve številki pod narekovajem pomenita, da bi bilo priporočljivo, da bi med našim prebivalstvom našli 1000 darovalcev, ki bi vsak prispeval po 200 šilingov. Seveda pa je SAK hvaležen za vsakršnjo višino podpore.

Slovenski atletski klub ima veliko stroškov, ki jih kratkomalo ne zmore, zato je njegova usoda odvisna od podpor našega ljudstva, ki je vsekakor zainteresirano, ne samo za obstoj nogometnega društva, temveč tudi za njegov napredek oziroma za njegove nadaljnje uspehe.

Tem potom vam prilagamo poštne položnice s prošnjo, da se jih poslužite in pomagate eni naših športnih organizacij, ki je s svojimi štirimi moštvi prišla v finančne težave.

PRIREDITVE

Lutkovna predstava Edija Majarona „LUTKE STRIČKA JURJA"
► v soboto 13. 3. 1982, ob 14.30 uri v Farni dvorani v Žvabeku. Prireditelj: KPD „Drava" v Žvabeku
► v soboto 13. 3. 1982, ob 16. uri v ljudski šoli pri Božjem grobu. Prireditelj: Farna mladina v Pliberku. Gostuje lutkovna skupina „Lutke mladje" KDZ iz Celovca.

Komedija „DAN ODDIHA"
Prireditelj: SPD „Rož" v Št. Jakobu v R.
Kraj: Farna dvorana v Št. Jakobu v R.
Čas: nedelja, 21. 3. 1982, ob 19.30 uri
Nastopajo: igralci domačega društva

Lutkovna igra „RINGA, RINGA, RAJA"
Prireditelj: SPD „Kočna" v Svečah
Kraj: ljudska šola v Svečah
Čas: sobota 20. 3. 1982, ob 15. uri
Gostuje lutkovna skupina SPD „Šmihel"

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci" iz Kotmare vasi vabi na prireditev „S PESMIJO V POMLAD"
ki bo v nedeljo 21. marca 1982, v novi ljudski šoli v Kotmari vasi s pričetkom ob 14.30 uri.
Sodelujejo: Mešani pevski zbor SPD Gorjanci, domača instrumentalna skupina in nad 20 mladih igralcev in recitatorjev.

KONCERT LJUDSKIH PESMI IN GLASBIL
► v petek 12. marca 1982 ob 19. uri v dvorani koroškega radia - ORF, Sponheimerstr. 13 (vhod s parkirišča). Koncert prireja Slovensko kulturno društvo v Celovcu
► v soboto 13. marca 1982 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu nad Pliberkom. Prireditelj: KPD Šmihel

---

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" Pliberk vabi na krstno prireditev na amaterskem odru STARA GARDA igra v treh dejanjih
ki bo v soboto, 13. marca 1982 ob 20. uri v dvorani pri Schwarzlu v Pliberku.
Nastopa igralska skupina „Oder 73"
Režija: Anita Hudl
Igra je prispevek k mednarodnemu letu starejše generacije.

Krajevno združenje ZSM Žel. Kapla vabi na predavanje s filmom „KENNEN SIE KEPPLER"
ki bo v soboto, dne 13. 3. 1982 v farni dvorani s pričetkom ob 19.30 uri.
Prostovoljni prispevki.
Vsi prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na veseloigro ŠTUDENTJE SMO
v nedeljo 14. marca 1982 ob 19.30 uri v dvorani pri Cingelcu na Trati. Gostuje igralska skupina SPD „Danica" iz Šentvida v P. Režija: Silvo Ovsenk

---

Slovensko prosvetno društvo „Danica" iz Šentvida gostuje z veseloigro „ŠTUDENTJE SMO" (Režija Silvo Ovsenk)
► v soboto 13. marca 1982 ob 19.30 uri v Kulturnem domu na Visokem pri Kranju
► v soboto 20. marca 1982 ob 20. uri v dvorani pri Schwarzlu v Pliberku.
Vabi SPD Edinost.

Katoliški dom prosvete Sodalitas v Tinjah
► v petek 12. 3. od 9. do 17. ure, informacijski dan o davčnih in finančnih vprašanjih za sezonske in penzionske obrti. Predavatelj: davčni svetovalec dr. Enders, Dunaj
► V soboto 13. 3. od 14.30 do 17. ure, Kako gojimo rože! Vrtnarski mojster in strok. učitelj Tschinkel iz Celovca
► V soboto 13. 3., ob 19. uri FORUM ZA POLITIČNA VPRAŠANJA „Ali obstoja nezadovoljstvo z demokracijo, politiko in strankami!" Predavatelj: dunajski podžupan dr. Erhard Busek
► Od nedelje 4. do sobote 10. aprila POLET V GRČIJO. Vodi: dr. Andrej Kajžnik

Uspehi samoupravnega sistema v ribištvu

Medtem ko so pri nas na Koroškem ribolovne vode pogosto v rokah veleposestnikov in jih le-ti izkoriščajo za lastni žep, so ribolovne vode v Sloveniji v rokah zainteresiranih ribičev, ki jih le-ti samoupravljajo. Pri nas dajo veleposestniki potoke in jezera v zakup denarnim magnatom, ki plačajo npr. za tekoči meter bolj majhnega potoka 4 šilinge, posebej pa še vložek. V Sloveniji pa dobijo ribiči vode brezplačno v upravljanje in postanejo s tem lastni gospodarji. Daleč naokrog so slovenske vode znane po bogastvu ribjega življa.

Mi od kluba koroških ribičev imamo med drugimi tudi dobre stike z ribiči, ki upravljajo Kranjski ribiški okoliš. Vemo tudi za njihove težave (onesnaženje voda) in za njihove uspehe. Zadnje tudi čutimo, tako rekoč, „na lastni koži", če ribarimo ob Kokri in muhe začnejo „rojit", voda pa kar „vre" od lipanov in postrvi, ki te muhe pobirajo. V takih trenutkih ti od začudenja nad takim ribjim bogastvom kar sapa zastaja. Spomniš pa se tudi na to, da časopisi na Koroškem pišejo, da so koroške vode prazne.

Toda, vrnimo se zopet k bregu bistre Kokre. Seveda to ribje bogastvo ne pride samo od sebe, temveč v veliki meri od pridnih rok in trdih, utrujenih nog. Ob Kokri se pokaže kaj je ljudstvo oz. kaj so ribiči zmožni napraviti, če se znebijo veleposestniškega jarma in z vodami samoupravljajo. Ribiči so s srcem povezani z vodo in z vsem kar živi v njej.

Temu, da ima na primer Karl Francl v najkrajšem času „odnucane" podplate dolgih škornjev, se ni za čuditi, če veš, da so lansko leto ribiči nasmukali 516.000 lipanovih iker in vzgojili v ribogojnici Besnica 90.000 kom. lipanovega zaroda.

V lanskem letu so vložili v Kokro 1.251 komadov 9—12 cm, 6.401 kom. 12—15 cm, 3.200 kom. 15—20 cm in 1.600 kom. nad 20 cm dolgih potočnih postrvi. Šarenk pa 440 kom. 12—15 cm, 928 kom. 15—20 cm in 1.190 kilogramov dolgih nad 20 cm. Vložili so tudi 30.000 kom. lipančkov dolgih po 5—9 cm in 150 kom. lipanov povprečne teže 1,33 kg. Tako je v Kokri, po podatkih inventarizacije iz prejšnjega leta, stalež okoli 720 kg rib na ha, medtem ko je stalež v Sloveniji 150—170 kg na ha že kar bogat. Če se glede teh podatkov spomnimo koroških voda, se ti kar obesi glava.

Kranjčani pa seveda ne upravljajo samo Kokro, temveč ribiški okoliš z Belco, Rupenščico, Crnjavo, Zbiljem (akumulacijsko jezero). V slednjega so v lanskem letu vložili 103.100 komadov 9—12 cm, 22.400 kom. 12—15 cm, 7.200 kom. 15—20 cm dolgih in 1.150 kg nad 20 cm dolgih šarenk. Ribolovnih dovolilnic so prodali kar za 1,429.086 ND. Upravljajo še revirje reke Save in bajerje (4) Bobovk in Stražišče, pa s 14-imi gojitvenimi potoki.

Da to ni majhna „haužinga", prikaže tudi podatek, da so člani odlovnih ekip in ostali člani naredili skupno 1.783 ur samo pri gospodarskih delih, pa tudi bilančno stanje, ki znaša 31. 12. 1981 6,066.413 ND.

Sonce že močnejše sije. Tu in tam se že prikaže kakšna muha. Na vodi se že naredi kakšen redek „kringelc" — ribe pobirajo. Težko že čakamo pomladi. Lepo bo zopet ribariti ob Kokri. Hvaležen more biti ribič za tisti doživljaj, ko „zavre" Kokra, in vidi tiste lepo rumene trebuhe potočnih postrvi, bliskajoče se lipane in slovite potočne zlatovščice. Veselimo se že snidenja z našimi tovariši kranjskimi ribiči, ki nam omogočajo, da tudi mi moremo ribariti v njihovih vodah.

Nasvidenje tovariši ob bistri Kokri!

E. G.

POKOJNINSKA ZAVAROVALNICA ZA DELAVCE OBVEŠČA

V mesecu marcu bo imela Pokojninska zavarovalnica za delavce v naslednjih krajih uradne dneve:

► v Labotu 65, občinska hiša — 19. marca, od 8.—12. ure
► v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1, Delavska zbornica — 23. marca, od 8.—12. ure

ŠPORTNI VESTNIK

ZAHOMČAN HANS WALLNER ZMAGOVALEC MEDNARODNEGA TURNIRJA

Na 12. mednarodni turneji v smučarskih skokih v Schwarzwaldu v ZRN je bil dominator v skokih Zahomčan Hans Wallner, ki si je na dveh prvenstvih v Neustadtu in Schönewalde priboril prvo mesto in postal tudi zmagovalec tega mednarodnega turnirja.

SVETOVNO MLADINSKO PRVENSTVO V ALPSKIH DISCIPLINAH

Najbolj so se odrezali Avstrijci, ki so si priborili kar 8 kolajn (2 zlati, 4 srebrne in 2 bronasti). Avstrijska svetovna prvaka sta postala Mader v veleslalomu in Hinterseher v kombinaciji. Tudi Jugoslovani so bili uspešni – svetovni prvak v slalomu pri mladinkah je Leskovškova.

Po številu kolajn je Avstrija na prvem, Francija na drugem, Italija na tretjem, Jugoslavija na četrtem, Švedska na petem, ZRN na šestem, Švica na sedmem in Finska na osmem mestu.

„Sončni vlak"

ZA TELESNO PRIZADETE

Posebna delovna skupnost „Sončni vlak", v kateri sodelujejo različne dobrodelne organizacije in ustanove, tudi letos pripravlja vožnjo „Sončnega vlaka", s katerim se bo določeno število telesno prizadetih oseb v štirih dneh popeljalo skozi Avstrijo in sosednje države. Za to vožnjo se lahko prijavijo telesno prizadete osebe, ki se takšne akcije še niso udeležile in ki niso vezane izključno na posteljo; uporabniki vozičkov za invalide se morejo vožnje udeležiti le tedaj, če lahko sedijo tudi v železniškem vagonu.

Prijave za „Sončni vlak" je treba poslati na naslov: Sonnenzugskomitee, 1040 Wien, Floragasse 4/1/2.

Izvedba te vsakoletne akcije je seveda povezana z velikimi stroški, zato organizatorji prosijo za ustrezne prispevke na konto 4236083 pri poštni hranilnici (Genossenschaftliche Zentralbank AG Wien, 670.000 Sonnenzug).

Menjava denarja

Stanje v četrtek 11. marca 1982

Za 100 **dinarjev** dobite	29.00	šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	34.00	šil.
Za 100 **lir** dobite	1.27	šil.
Za 100 **lir** plačate	1.36	šil.
Za 100 **mark** dobite	692.50	šil.
Za 100 **mark** plačate	708.80	šil.

Z V E Z A S L O V E N S K E M L A D I N E
vabi na

poldnevni izobraževalni seminar

ki bo v SOBOTO 20. MARCA 1982 v mladinskih prostorih Kulturnega doma Danice v Šentprimožu.

Spored:
ob 14.00 uri: Pregled skozi zgodovino koroških Slovencev, predavanje z diapozitivi (Teodor Domej)
ob 15.15 uri: NOB na Slovenskem in narodnoizdajalske sile belogardistov, domobrancev, četnikov (predava Ivan Križnar)
ob 17.10 uri: OF na Koroškem in kratek povojni pregled narodnih organizacij (dr. Janko Malle)
17.45 do 18.00 odmor.
ob 18.00 uri: Delo in organiziranost osrednjih organizacij koroških Slovencev (dr. Matevž Grilc in dipl. inž. Feliks Wieser)

Prisrčno vabi predvsem mladino odbor Zveze slovenske mladine!

OBVEŠČAMO VAS da smo letos pripravili naslednja romanja:

FATIMA: odhod 15. 4., letalo, 4 dni
GRČIJA: po poteh apostola Pavla, odhod 23. 4., vlak-avtobus, 8 dni
LURD: odhodi 13. 4., 20. 4. in 11. 5., avtobus, 6 dni
RIM: odhod 10. 5., avtobus, 4 dni
LURD JESENI: odhodi 30. 9. — 2 dni, 1. 10. in 3. 10. — 3 dni, letalo

Vse informacije, programi in prijave pri Dušno-pastirskem uradu, Viktringer Ring, 9020 Celovec, ali pri Kompas, turistična agencija, Ljubljana, Pražakova 4, telefon 061/327/761, tov. Wallas Darinka.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje